

Kasvatus ja koulutus

Tulosbudjetti 2022

Kasvatus ja koulutuslautakunta 14.12.2021

Helsinki

TALOUSARVIO 2022 JA TALOUSSUUNNITELMA 2022–2024, KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA 8.12.2021 3

TALOUSARVION 2022 KESKEISET PAINOPISTEET JA TIIVISTELMÄ 3

TOIMINNAN KUVAUS 5

KESKEISET TALOUSARVIOVUODEN MUUTOKSET PALVELUKOKONAISUUKSITTAIN JA PALVELUITTAIN 6

KAUPUNGIN STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN 6

TOIMINTAYMPÄRISTÖN KESKEISET MUUTOKSET 2022 8

TALOUSARVION TAVOITTEET 11

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 13

TALOUSARVION VAIKUTUSTEN ARVIOINTI 14

TULOSBUDJETTI 2022 16

TULOSBUDJETIN PERUSTELUT 16

 Käyttötalous ja investoinnit 16

KASVUN PAIKKA – KAUPUNKISTRATEGIA 2021-2025 17

KÄYTTÖTALouden MÄÄRÄRAHAT 21

 Muutokset verrattuna vuoden 2021 talousarvioon 21

 Tuottavuustoimenpiteet 23

 Tuottavuustoimenpiteiden vaikuttavuusarviointi 24

TUNNUSLUVUT 25

 Tuottavuuden kehittyminen 25

 Toiminnan tehokkuus ja taloudellisuus 25

 Tilankäytön tehokkuus 26

 Asiakasmäärät 27

TULOSBUDJETIN ERITTELY PALVELUKOKONAISUUKSITTAIN 29

 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus 29

 Perusopetuksen palvelukokonaisuus 30

 Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus 31

 Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus 32

 Toimialan hallinto 34

IRTAIMEN OMAISUUDEN INVESTOINTIMÄÄRÄRAHAT 36

 Tietotekniikan palvelut ja kehittäminen 36

 Muut hankinnat 37

1 000 €	Käyttö 2020	Talousarvio 2021	Ennuste 2021	Ehdotus 2022	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024
Tulot yhteensä	64 684	59 179	89 183	45 920	45 920	45 920	45 920
Menot yhteensä	1 235 351	1 270 445	1 320 155	1 338 223	1 335 798	1 397 473	1 450 585
Ylitysoikeus		17 500					
Toimintakate	-1 170 667	-1 211 266	-1 230 972	-1 292 303	-1 289 878	-1 351 553	-1 404 665
Poistot	21 565	30 257	28 000	29 661	29 661	30 836	31 739
Tilikauden tulos	-1 192 232	-1 241 523	-1 258 972	-1 321 964	-1 319 539	-1 382 389	-1 436 404
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 192 232	-1 241 523	-1 258 972	-1 321 964	-1 319 539	-1 382 389	-1 436 404
Muutos %							
Tulot		-8,5	50,7	-22,4	-22,4		
Menot		2,8	3,9	5,3	5,1	4,6	3,8

TALOUSARVION 2022 KESKEISET PAINOPISTEET JA TIIVISTELMÄ

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan viisi keskeisintä painopistettä vuonna 2022 ovat:

- Oppimisvajeen korjaaminen
- Oppijoiden hyvinvoinnin vahvistaminen
- Oppimiserojen kaventaminen
- Kestävä kasvatus ja koulutus
- Oppivelvollisuuden laajentuminen

Oppimisvajeen korjaaminen

Oppimisvajeen korjaamisella edistetään kaikille yhdenvertaista oikeutta oppia. Koronaepidemian aiheuttamat etä- ja lähiopetuksen vaihtelut sekä pitkät yhtenäiset etäopetusjaksot erityisesti toisella asteella vaikeuttivat ja hidastivat monen oppimista. Oppimisvaje kasautui heikommassa asemassa oleville.

Oppijoiden oppimista ja oppimistavoitteiden saavuttamista kartoitetaan ja arvioidaan. Tämän perusteella kunkin oppijan opintoja tuetaan monipuolisesti ja yksilöllisesti. Palautumista edistetään laaja-alaisella erityisopetuksella, tukiopetuksella, pienryhmäopetuksella, ohjauksen tehostamisella, kouluvalmentajien tuella ja ohjauksella sekä moniammatillisella kodin ja koulun yhteistyöllä. Vieraskielisten oppijoiden oppimista tuetaan suomi toisena kielenä -opetuksella, oman äidinkielen opetuksella ja monikielisten ohjaajien toiminnalla. Toisella asteella toteutetaan lähi- ja etäopetuksen yhdistelmiä.

Oppimisvajeen korjaaminen edellyttää myös opettajien ammatillisen osaamisen kehittämistä varhaiskasvatuksessa ja kaikilla koulutusasteilla sekä tietoperusteista johtamista. Oppilailta, opiskelijoilta ja huoltajilta on kysytty koronapandemian vaikutuksista keväällä 2020 ja 2021. Kyselyiden tuloksia hyödynnetään erilaisten tukitoimien suunnittelussa.

Oppijoiden hyvinvoinnin vahvistaminen

Koronapandemian aiheuttamat poikkeusolot, pitkittynyt etäopetus ja harrastusten rajoittaminen lisäsivät lasten ja nuorten pahoinvointia. Yksinäisyys ja ahdistuneisuuden kokemukset lisääntyivät. Huonovointisuus syrjäyttää opiskelusta ja yhteiskunnasta. Oppijan psykososiaalinen hyvinvointi on tärkeää oppimisen edistymiselle. Oppilaiden/opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta vahvistetaan koulun arjessa, jotta oppijat kokevat kuuluvansa luokka-/oppimisyhteisönsä.

Kouluissa ja oppilaitoksissa palautumista edistetään yhteisöllisellä oppilas- ja opiskeluhuollolla, opiskeluhuoltohenkilöstön (psykologit, kuraattorit, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajat) yksilö- sekä moniammatillisella ohjauksella ja koulun eri ammattialaisten yhteistyöllä koulupäivän aikana. Psykologi- ja kuraattoripalveluiden tarve on kasvanut ja terveydenhuollossa lasten ja nuorten hoitoon pääsy on pitkittynyt. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä sosiaali- ja terveystieteiden sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminnan kesken. Kaikissa kouluissa toteutetaan kiusaamisen vastaisen ohjelman, KVO13:n toimenpiteitä, jotka vahvistavat yhteisöllisyyden kokemusta, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä syrjäytymisen ja kiusaamisen ehkäisyä. Koulu on arjen ympäristö ja siksi keskeinen hyvinvoinnin vahvistajana. Koulun ja kodin yhteistyö tukee lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista.

Oppimiserojen kaventaminen

Oppimiserojen kaventaminen vähentää eriarvoistumista. Perheiden olosuhteet ja kyky tukea lapsen kasvua ja oppimista vaihtelevat. Oppijoiden oppimisen erot koulun alkaessa voivat olla suuria. Varhaiskasvatus tasaa oppimisen eroja koulun alkuun mennessä. Lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen vaihtelee alueittain ja vieraskielisten lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on vähäisempää. Oppimisen erojen kaventamiseksi varhaiskasvatuksen osallistumisastetta tulee nostaa ja kaksivuotinen esiopetus vakiinnuttaa pilotoinnin jälkeen. Päiväkotipaikkojen riittävyys ja osaavan henkilökunnan varmistaminen mahdollistavat lapsille riittävän yksilöllisen tuen kasvaa ja oppia lähipäiväkodissa.

Kaikille sopivan koulun toimintatapoja kehittämällä mahdollisimman moni oppilas voi opiskella lähikoulussaan ja saa siellä tarvitsemansa tuen. Oppimiseroja vähennetään käyttämällä joustavia, esteettömiä ja monimuotoisia toimintatapoja. Oppimisesta kerättyä tietoa hyödynnetään ja tietoperusteista johtamista kehitetään, jotta oppimiseroja pystytään todentamaan ja resursseja kohdentamaan oppimiserojen vähentämisen toimenpiteisiin. Korkealaatuinen kasvatus ja opetus mahdollistavat kaikkien oppijoiden osallisuuden ja tasa-arvon.

Alueiden välisten erojen kaventaminen vaatii koko kaupungin sitoutumista ja yhteistyötä kaikkien toimijoiden kesken, jotta systeeminen muutos on mahdollista. Sujuvat ja toimivat opinpolut asuinalueella luovat yhteisöllistä ja välittävää kulttuuria. Painopisteen tulee olla ennaltaehkäisevässä työssä, jota johdetaan tutkimus- ja kokemustiedolla.

Kestävä kasvatus ja koulutus

Kaikkiin opetussuunnitelmiin kuuluu kiinteästi kestävä tulevaisuuden pedagogiikka. Tämä kasvattaa oppijoista aktiivisia kansalaisia ja lisää heidän osaamista, tietoisuutta ja ympäristövastuullista ajattelua. Kestävä tulevaisuus on jokaisen päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen yhteinen tehtävä. Kestäväan tulevaisuuteen kuuluvat ilmastonmuutoksen hillintä, luonnon monimuotoisuus ja luontosuhde, ekologinen kestävyys ja vastuullinen kulutus sekä tasa-arvo ja ihmisoikeudet. Käsittelemällä kestäväan tulevaisuuden haasteita kokonaisvaltaisesti ja pedagogisesti vastuullisella tavalla luodaan lapsille ja nuorille toivoa ja ymmärrystä sekä tulevaisuususkoa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kootaan eri oppiasteisiin ja niiden välille kestäväan tulevaisuuden ohjelma kytkeytyen kaupungin strategiaan. Lapsille ja nuorille syntyy kyvykkyys ja tahto muotoilla ympäröivää maailmaa toimivammaksi, itsensä, toisten ja koko planeetan kestävyuden ja hyvinvoinnin saavuttamiseksi.

Oppivelvollisuuden laajentuminen

Oppivelvollisuuden laajentuminen mahdollistaa toisen asteen tutkinnon jokaiselle vuoden 2021 jälkeen peruskoulunsa päättäneelle. Yhtenäisen opinpolun takaaminen kaikille oppijoille vaatii oppimisen ja ohjauksen tehostamista perusopetuksessa sekä lukio- ja ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa

sekä alueellisten erojen tasaamista. Lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa kehitetään opiskelijoiden yksilöllistä tukea, jotta yksikään opiskelija ei keskeytä opintojaan.

TOIMINNAN KUVAUS

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala palvelee vuosittain 200 000 helsinkiläistä yli 600 toimipaikassa 14 700 työntekijän osaamisella. Toimialan keskeisenä tavoitteena on tarjota vetovoimaiset varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, toisen asteen koulutusmahdollisuudet kaikille helsinkiläisnuorille, ammatillista koulutusta sekä asiakaslähtöistä ja monialaista vapaata sivistystyötä aikuisväestölle.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto. Toimiala jakautuu neljään palvelukokonaisuuteen ja hallintoon.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus tuottaa suomenkielistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Palvelukokonaisuus vastaa koko kaupungin yksityisen hoidon tuesta ja kotihoidontuesta sekä yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta. Varhaiskasvatus- ja esiopetusalueita on yhdeksän ja yksityinen varhaiskasvatus on oma palvelunsa.

Perusopetuksen palvelukokonaisuus järjestää suomenkielistä perusopetusta ja muuta perusopetuslain mukaista toimintaa lukuun ottamatta esiopetusta. Esi- ja perusopetuksen oppilashuoltopalvelut tuottavat esi- ja perusopetuksen yhteisöllisen ja yksilöllisen oppilashuoltopalvelun yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Palveluun kuuluvat psykologi- ja kuraattoripalvelut kaupungin kouluille ja esiopetukselle sekä osin yksityisille ja valtion kouluille.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus vastaa suomenkielisen lukio- ja aikuislukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja suomenkielisen vapaan sivistystyön sekä toisen asteen opiskelijahuollon palvelujen järjestämisestä. Tämän lisäksi palvelukokonaisuus järjestää lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta (luva), oppisopimuskoulutusta, työllisyydenhoidon koulutuksia, avoimia opintoja, perusopetuksen lisäopetusta, aikuisten perusopetusta, ammatilliseen koulutuksen valmentava koulutusta (valma), nuorten työpajatoimintaa sekä luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Palvelukokonaisuus tuottaa myös yksityisten oppilaitosten opiskelijahuollon palvelut.

Ruotsinkielisen koulutuksen palvelukokonaisuus tuottaa kaupungin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, leikkipuistotoiminnan, perusopetuksen ja muun perusopetuslain mukaisen opetuksen, lukiokoulutuksen, nuorten työpajatoiminnan sekä vapaan sivistystyön palvelut. Lisäksi palvelukokonaisuus tuottaa ruotsinkieliset asiantuntija- ja toimistopalvelut sekä oppilashuollon palvelut. Ruotsinkielisen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestää Yrkesinstitutet Prakticum.

Toimialan hallinto koostuu seitsemästä palvelusta, jotka tuottavat päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille hallinto-, henkilöstö-, tietohallinto-, tila- ja viestintäpalveluita sekä talous- ja suunnittelupalveluita ja pedagogisia kehittämisspalveluita.

KESKEISET TALOUSARVIOVUODEN MUUTOKSET PALVELUKOKONAISUUKSITTAIN JA PALVELUITTAIN

2 10 01	Menot €	Osuus ta-kohdan menoista %	Muutos ed. vuoteen €	Muutos ed. vuoteen %	Keskeisin selittävä tekijä
Kasvatus ja koulutus yhteensä	1 335 798 000	100 %	65 353 000	5,14 %	
Varhaiskasvatus ja esiopetus	433 581 000	32 %	14 321 000	3,42 %	Omassa päivähoidossa olevien osuuden kasvu
Perusopetus	397 478 000	30 %	12 724 000	3,31 %	Asiakasmäärän kasvu
Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö	215 350 000	16 %	14 717 000	7,34 %	
• Lukiokoulutus	75 002 000	6 %	11 109 000	17,39 %	Asiakasmäärän kasvu, oppivelvollisuuden laajeneminen
• Ammatillinen koulutus	123 312 000	9 %	3 339 000	2,78 %	Oppivelvollisuuden laajeneminen
Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus	87 168 000	7 %	3 357 000	4,01 %	Oppivelvollisuuden laajeneminen
Hallinto	202 221 000	15 %	20 234 000	11,12 %	Vuokrien kirjauskäytännön muutos, digitaalinen perusta

KAUPUNGIN STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN

Kaupunkistrategia 2017–2021

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala onnistui toteuttamaan kaupunkistrategiaa 2017–2021 hyvin. Strategiakautta 2017–2021 on arvioitu kaupunkitasoisesti.

Strategiakauden asiakaskyselyiden mukaan toimialan palvelut koettiin yleisesti reiluiksi ja oikeudenmukaisiksi sekä turvallisiksi oppilaan/opiskelijan sekä huoltajan näkökulmasta. Koko toimialan kokonaisuustyytyväisyyden keskiarvo oli 5,6 (asteikko 1–7). Myös henkilöstökyselyiden (Kunta10, Uudistumisen pulssi) tulokset olivat erinomaisia.

Strategian mukaan toimiala tavoitteli ja lähentyi yksikkökustannuksissa muiden suurten kaupunkien keskiarvoa. Varhaiskasvatuksessa Helsingin omien päiväkotien yksikkökustannukset ovat nykyisellään jo muiden suurten kaupunkien yksikkökustannusten keskiarvoa pienemmät.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yksikkökustannukset lähentyivät muiden suurten kaupunkien keskiarvoa. Yksikkökustannuksia vertaillaessa tulee huomioida, että Helsingin kaupunki tarjoaa perusopetuksessa vähimmäistuntimäärän ylittävää opetusta (mm. A1- ja A2-kielen sekä B1-kielen opetus) laajemmin ja myös kielitarjonta on monipuolisempi (ml. kaksikielinen ja englanninkielinen opetus), kuin muissa kunnissa. Lukiokoulutuksen kustannuksia vertaillaessa tulee huomioida, että kaupungilla on seitsemän valtakunnallisen erityistehtävän saanutta lukiota, joten opetustarjonta on laajaa ja kansallisesti merkittävää.

Palveluiden laadun ja saatavuuden varmistamiseksi keskeinen haaste jatkossakin on henkilöstön saatavuus. Varhaiskasvatuksen opettajapula on edelleen akuutti. Lisäksi myös perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen henkilöstössä on saatavuusongelmia. Tähän tarvitaan pitkäjänteistä edunvalvontaa sekä kaupungin toimenpiteitä.

Turvallisten ja terveellisten tilojen takaaminen on edelleen haastavaa. Tilojen sisäilmaongelmat, rakentamisen laatu, tilahankkeiden, korjausten ja perusparannusten aikataulut sekä palvelu- ja tilaverkon epätasapaino aiheuttavat merkittäviä lisäkustannuksia sekä toiminnan hankaloitumista.

Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia

Laadukkaat päiväkodit ja koulut ovat kaupungin vetovoimatekijöitä. Kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden merkittävyys on korostunut entisestään koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan aikana. Palveluiden laadun ja saatavuuden varmistamiseksi keskeistä on mahdollistaa kaikille yhdenvertainen oikeus oppia, vähentää eriarvoistumista ja vahvistaa oppijoiden hyvinvointia sekä kestävää kasvatusta ja koulutusta. Ammatillinen koulutus varmistaa, että helsinkiläisten osaaminen on riittävää työllisyyden muuttuviin tarpeisiin sekä toimintaa kohdennetaan ketterästi työvoiman kysyntään.

Kaupunki tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet oppimiseen ja kasvuun kaikille. Helsingissä on laaja kielitarjonta sekä mahdollisuus erikoistua ja kehittyä. Lapsen ja nuoren opinpolku varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja jatko-opintoihin toteutuu yksilöllisesti ja sujuvasti. Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta kasvatetaan edelleen. Työväenopistot ovat keskeisiä toimijoita ikäihmisten vireyden ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä.

Koronapoikkeustilan aiheuttama oppimisvaje ilmenee oppijoiden jäämisessä jälkeen oppimistavoitteista ja lisääntyneinä tuen ja ohjauksen tarpeina. Vaikutuksia voi olla myös jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Toimialojen välisellä yhteistyöllä vaikutetaan alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisääntymiseen, kun kaupunkirakennetta kehitetään ja kaupungin tarjoamien palvelujen oikea-aikaisuutta parannetaan. Myönteisen erityiskohtelun rahoituksella (positiivinen diskriminaatio /pd-raha) vahvistetaan päiväkotien ja koulujen toimintaedellytyksiä pd-alueilla. Myönteisen erityiskohtelun määrärahojen käytäntöjä kehitetään yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

Koulutus lisää itsessään hyvinvointia olemalla merkittävä työllistymisen takaaja. Koronakriisi on kohdistunut erityisesti nuorten työllisyyteen ja kriisin aikana työmarkkinoille tuleviin, millä on pitkäkestoisia vaikutuksia kyseisten sukupolvien tulokehitykseen ja työuriin. Koronasta palautumisen ja nuorten hyvinvoinnin kannalta keskeistä on nuorten työllistymisen varmistaminen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys edistävät hyvinvointia. Kasvatuksessa ja koulutuksessa oppijoilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Opetuksessa lisätään oppijoita aktivoivia ja osallistavia työtapoja. Liikkuminen on osa hyvinvointia ja sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään. Asiakaskokemuksekyselyiden tulosten perusteella lapset ja nuoret toivovat monimuotoisia tapoja ja mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kootaan kestävänsä tulevaisuuden ohjelma kytkeytyen kaupungin strategiaan. Lapsilla ja nuorilla syntyy kyvykkyys ja tahto muotoilla ympäröivää maailmaa toimivammaksi, itsensä, toisten ja koko planeetan kestävyuden ja hyvinvoinnin saavuttamiseksi.

Opetus- ja kasvatushenkilöstön osaamisen vahvistaminen sekä henkilöstön kyvykkyys kohdata erilaisia oppijoita vaihtelevissa tilanteissa on keskeistä. Johtaminen korostuu koronan vaikutusten vähentämisessä. Työyhteisöjen monimuotoisuutta tuetaan esim. rekrytointia kehittämällä. Työyhteisöjen yhteisöllisyyden merkitys korostuu entisestään korona-poikkeustilanteessa ja sen jälkeen. Toimiala järjestää monipuolista täydennyskoulutusta, jolla henkilöstö voi kehittää omaa osaamistaan.

Henkilöstön hyvinvointiin panostetaan. Henkilöstön palautumista ja työyhteisöjen kuormittavuutta seurataan ja arvioidaan. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on laadukkaan koulutuksen tae. Varhaiskasvatuksen opettajapula on edelleen akuutti. Lisäksi myös perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen henkilöstössä on saatavuusongelmia. Tähän tarvitaan pitkäjänteistä edunvalvontaa sekä kaupungin toimenpiteitä.

Digitaaliset alustat ja työvälineet ovat luonteva osa oppijoiden arkea ja rikastuttavat oppimista. Oppijoiden oppimista edistäviä työvälineitä kehitetään edelleen. Kaupunkilaisille kehitetään uudenlaisia asiointipalveluita kuten varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen hakeutumispalvelut ja niiden proaktiivinen tarjoaminen. Pedagogisen tietojohdamisen työkaluja kehitetään päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten johtamiseen. Perusopetuksessa ja toisella asteella kehitetään oppimisanalytiikkaa

tunnistamaan oppimiseen liittyviä ongelmia sekä jatketaan oppimisanalytiikan käyttöä koulujen toiminnan systemaattisessa kehittämisessä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN KESKEISET MUUTOKSET 2022

Lainsäädäntö

Oppivelvollisuuslaki liitelakeineen

Oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021. Lakia sovelletaan niihin oppivelvollisiin, jotka suorittivat perusopetuksen oppimäärää oppivelvollisina 1.1.2021 tai sen jälkeen. Tästä ikäluokasta alkaen oppivelvollisuuden laajentaminen koskee kaikkia peruskoulusta toiselle asteelle siirtyviä nuoria portaittain.

Oppivelvollisella on perusopetuksen päättymisen jälkeen hakeutumisvelvollisuus toisen asteen koulutukseen. Oppivelvollisen ollessa ilman opiskelupaikkaa oppivelvollisen asuinkunta viime sijassa ohjaa ja valvoo oppivelvollisuuden suorittamista. Asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu on Helsingissä määritelty kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle niin, että oppivelvollisuuden valvonta on sijoitettu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallintoon ja ohjauspalvelut on keskitetty Ohjaamoon.

Eri kouluasteilla annettavaa ohjausta vahvistetaan ja kehitetään. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan 8. ja 9. vuosiluokalla. Toisella asteella ohjauksen painopiste on keskeyttämisuhan alaisten opiskelijoiden ohjauksessa ja jatko-opintoihin ohjaamisessa.

Oppivelvollisuuslaissa säädetään nykyistä laajemmasta maksuttomuudesta toisen asteen koulutuksessa. Lain piiriin kuuluvalla perusopetuksen jälkeen suoritettava ammatillinen tutkinto tai lukiokoulutus ja ylioppilastutkinto ovat täysin maksuttomia sen kalenterivuoden loppuun, jonka aikana henkilö täyttää 20 vuotta. Maksuttomia ovat opetuksessa tarvittavat oppimateriaalit, työvälineet, -asut ja -aineet sekä tutkintomaksut. Lisäksi yli seitsemän kilometrin koulumatkat ovat maksuttomia.

Osana oppivelvollisuuden laajentamista hyväksyttiin laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (TUVA-koulutuksesta). 1.8.2022 alkaen järjestettävä TUVA-koulutus korvaa nykyiset nivelvaiheen koulutukset (perusopetuksen lisäopetuksen, ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen).

Helsingin kaupungin järjestämään TUVA-koulutukseen hakeutuvat opiskelijat aloittavat opintonsa Stadin ammatti- ja aikuisopistossa, jossa heille laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS).

Laki kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta

Elokuun 2021 alusta toukokuun 2024 loppuun kestävä kokeilu velvoittaa kokeiluun valitun kunnan järjestämään kaksivuotista esiopetusta koko kokeilun ajan ja laatimaan paikallisen kokeiluopetus suunnitelman. Kokeiluun osallistuvat kunnat, päiväkodit ja lapset valitaan satunnaisotannalla.

Laki laajentaa oppilashuollon palvelut ja kolmiportaisen tuen koskemaan myös kokeiluun osallistuvia viisivuotiaita lapsia. Helsingistä on kokeilussa mukana 44 suomenkielistä ja 2 ruotsinkielistä päiväkotia, joissa on yhteensä 900 lasta.

Oppilas- ja opiskeluhuolto

Esi- ja perusopetuksen oppilashuollon sekä toisen asteen opiskelijahuollon palvelut ovat tuottaneet yhteisöllisen ja yksilöllisen oppilas-/ opiskelijahuoltopalvelun yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Palveluun ovat kuuluneet psykologi- ja kuraattoripalvelut kaupungin kouluille, päiväkodeille ja oppilaitoksille sekä osin yksityisille ja valtion kouluille/oppilaitoksille. Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut siirtyvät osaksi sosiaali- ja terveystuon sekä pelastustoimen kokonaisuutta 1.1.2023.

Oppilas- ja opiskeluhuoltolakiin on valmisteilla muutos, jossa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluihin määriteltäisiin sitova mitoitus ja tarkistettaisiin kuraattorin kelpoisuus.

Kuraattoripalveluita koskeva henkilöstömitoitus, 670 oppilasta/kuraattori, tulisi voimaan 1.1.2022 alkaen ja psykologipalveluita koskeva henkilöstömitoitus, 780 oppilasta/psykologi tulisi voimaan 1.8.2023 alkaen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia muutettiin 1.8.2021 siten, että asiakasmaksuja alennetaan korottamalla maksujen perusteena olevia tuloarvoja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennetaan siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia (nykyisen 50 %:n sijaan) nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Maksujen perusteena oleva maksuprosentti säilyy ennallaan (10,7 prosenttia).

Muutoksen arvioidaan pienentävän asiakasmaksutuloja noin 8 miljoonaa euroa vuonna 2022. Lain muutoksella on vaikutuksia myös koululaisten iltapäivätoiminnasta saataviin tuloihin, koska iltapäivätoiminnassa noudatetaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksurajoja.

Koronaepidemiasta johtuvat väliaikaiset lakimuutokset

Perusopetuslakia muutettiin väliaikaisesti 1.8.2021–31.7.2022 siten, että jos opetusta ei voida järjestää turvallisesti lähiopetuksena, voidaan opetuksessa siirtyä opetuksen järjestäjän päätöksellä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin. Opetusta voidaan järjestää tällöin osin tai kokonaan etäopetuksena. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymistä koskeva päätös voidaan tehdä enintään yhden kuukauden ajaksi kerrallaan. Kuitenkin vuosiluokkien 1–3, erityisen tuen ja valmistavan opetuksen sekä pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat opiskelevat aina lähiopetuksessa.

Lähiopetuksesta voidaan joutua siirtymään etäopetukseen myös karanteenin ja eristyksen aikana sekä oppilaan tai oppilaan perheenjäsenen riskiryhmään kuulumisen takia. Oppilaalla on oikeus saada kaikissa tilanteissa opetussuunnitelman mukaista opetusta.

Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia on muutettu väliaikaisesti 1.7.2021–31.7.2022 näyttöjen osalta. Tutkinnon osien edellyttämä ammattitaito ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa (näyttö). Jos näyttöä ei koronaepidemiasta johtuvista syistä voida toteuttaa aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa, ammattitaito ja osaaminen voidaan osoittaa suorittamalla muita käytännön tehtäviä, jotka mahdollisimman hyvin vastaavat aitoja työtilanteita ja työprosesseja.

Muita lakimuutoksia

1.1.2022 voimaan tuleva lastensuojelulain täydennys velvoittaa kunta järjestämään opetusta erityisen huolenpidon jaksoilla lastensuojelulaitoksessa oleville oppilaille. Opetusta varten EHO -osaston yhteyteen perustetaan kaksi opetusryhmää.

Varhaiskasvatuslain 1.8.2021 voimaan tulleessa lisäyksessä säädetään varhaiskasvatushenkilön velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen kohdistuvasta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta sekä ilmoituksen johdosta tehtävistä toimenpiteistä epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Lisäksi päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeamisen alaa on tarkennettu siten, että poikkeaminen on mahdollista ainoastaan lapsen hoitoaikoihin liittyvistä syistä.

Vapaassa sivistystyössä hankittua osaamista on ollut mahdollista tallettaa Koski-tietovarantoon lakimuutoksesta 1.8.2021 alkaen. Helsingin työväenopistossa ja Helsingfors Arbiksessa valmistellaan muutokseen liittyviä käytäntöjä siten, että tallentaminen olisi mahdollista viimeistään syyslukukaudesta 2022 alkaen.

Muut palvelutuotantoon muutokset

Koronaviruksen aiheuttama poikkeustila on vaikuttanut merkittävästi toimialan palveluihin ja vaikutukset tulevat jatkumaan vuonna 2022. Toimialalle arvioidaan aiheutuvan koronatilanteesta johtuvia lisäkustannuksia mm. oppimisen tuen ja oppijoiden hyvinvoinnin tuen tarpeen lisääntymisestä. Mahdolliset

tartunnat ja karanteenit aiheuttavat lisäkustannuksia henkilöstömenoihin. Lisäkustannuksia tulee myös, siivous- ja ateriapalveluiden erityisjärjestelyistä sekä mm. hygieniatuotteiden hankkimisesta.

Päiväkotiapulaisten siirto Palvelukeskus Helsinkiin on tarkoitus toteuttaa 1.3.2022. Palvelukeskukseen siirtyy 244 henkilöä. Siirron myötä henkilöstö saa laajemmat mahdollisuudet ammatilliseen kehittymiseen sekä yhtenäisen ammatillisen tuen ja esihenkilötuen. Muutoksella kehitetään toimintaa ilman, että opetus, kasvatus tai siivoustyön laatu kärsii.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintaan vaikuttavat merkittävimmät riskit liittyvät henkilöstön heikkoon saatavuuteen ja nopeaan vaihtuvuuteen, toimitiloihin, koronan aiheuttamaan oppimisvajeeseen sekä syrjäytymis- ja eriytymiskehitykseen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on ilmeinen riskitekijä, koulupsykologeista on pulaa ja myös opetuspuolella on merkkejä henkilöstön saatavuuden heikkenemisestä. Henkilöstöön liittyvien saatavuushaasteiden arvioidaan jatkuvan vuonna 2022 ja Korona-tilanne saattaa lyhyellä aikavälillä väliaikaisesti pahentaa tilannetta.

Toimitilariskit liittyvät tilojen kuntoon sekä palvelu- ja tilaverkon epätasapainoon, joista aiheutuu lisäkustannuksia ja yleistä toiminnan hankaloitumista. Ylläpidon ja kunnossapidon taso voi aiheuttaa käytettävyysongelmia ja mahdollisesti tilaturvallisuuteen liittyviä haasteita. Toimialan vuokratilakustannusten jatkuva kasvu vähentää kasvatuksen ja opetuksen perusrahoitusta.

Korona-tilanne on kiihdyttänyt syrjäytymiskehitystä ja oppimisvaje on kasvanut. Etenkin yksinäisyyden, ahdistuneisuuden ja toivottomuuden kokemukset ovat kasvaneet perusopetuksen ja toisen asteen oppijoilla vuosien 2020 ja 2021 aikana. Samalla terveydenhoidon ikäluokkatarkastuksissa on ollut viivästymisiä tai poisjäämisiä. Tämä tuo riskin, ettei tuen tarvetta havaita tarpeeksi ajoissa tai ollenkaan. Oppimisvajetta on nähtävissä etenkin matematiikassa ja äidinkieliessä. Etäopetuksen tuoma oppimis- ja hyvinvointivaje kohdistuu etenkin toisen asteen opiskelijoihin, joilla etäopetusjaksot ovat kestäneet pisimpään ja joilla opiskelu vaatii itseohjautuvuutta ja vastuunkantoa. Kokonaisuudessaan koronatilanne on vaikuttanut heikossa asemassa oleviin ja syventänyt näin polarisaatiota.

Usea yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottaja on lopettanut toimintansa vuonna 2021 ja riski toiminnan lopettavien määrän kasvusta edelleen vuonna 2022 on olemassa. Yksityisen palveluntuottajan lopettaessa toimintansa asiakkaat siirtyvät usein kunnalliselle puolelle, joka vaikuttaa toimialan tila- ja henkilöstötarpeeseen.

Taloudellinen kestävyys

Toimialan tuottavuus lasketaan indeksinä suhteuttamalla palvelujen asiakasmäärämuutokset palvelujen käyttömenojen muutoksiin. Tuottavuus paranee, jos asiakasmäärä kasvaa nopeammin tai laskee hitaammin kuin kustannukset. Eri palvelujen asiakasmäärät on tehty vertailukelpoisiksi keskenään kertoimilla, jotka perustuvat valtionosuuslaskennassa käytettäviin kertoiimiin.

Toimialan yksikkökustannukset lasketaan nettokustannuksina eli tulot vähennetään menoista. Kustannukset kohdistetaan aiheuttamisperiaatteiden mukaisesti palvelukokonaisuuksittain ja palveluittain. Hallinnon kustannukset kohdennetaan suoraan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti, kun se on mahdollista ja muuten menojen suhteessa.

Toimialan tuottavuus heikkenee ja yksikkökustannukset kasvavat kaikissa palvelukokonaisuuksissa ja palveluissa. Tämä johtuu vuokrien kirjauskäytännön muutoksesta, kaupunkitasoisista tietotekniikkapanostuksista, oppivelvollisuuden laajenemisesta ja muista lainsäädännöllisistä velvoitteista. Varhaiskasvatuksessa asiakasmaksulain muutos vähentää tuloja, mikä nostaa varhaiskasvatuksen yksikkökustannuksia.

Panostukset kasvavan asiakasmäärän tarvitsemiin palveluihin ja lakisääteisen palvelutason turvaamiseen varhaiskasvatuksessa ylittävät tavoitellun menotason. Talousarvio edellyttää toimialalta tuottavuustoimenpiteitä, joilla hillitään menojen kasvua.

Tuottavuustoimenpiteiden lähtökohtana on kuntalaisten laadukkaiden lakisääteisten kasvatus- ja koulutuspalveluiden turvaaminen. Perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa ja leikkipuistotoimintaa tullaan tarkastelemaan kokonaisuutena, yhdenmukaista toimintaa ja lisäten resurssien yhteistä käyttöä kaupungissa. Tuottavuustoimenpiteistä päätetään tulosbudjetin yhteydessä.

Vuonna 2022 käynnistetään talousarviossa 2021 linjatulla tavalla varhaiskasvatuksen siivous- ja ruokapalvelujen kilpailutuksen laajentaminen, joka alkaa tuottaa menosäästöjä vuodesta 2023 alkaen.

Ruokapalvelujen kilpailutettu osuus kasvatetaan kaupunginvaltuuston vuonna 2014 päättämästä 20 %:sta 30 %:iin. Ruokapalvelujen yhteydessä kilpailutetaan myös 30 % siivouspalveluista.

Kilpailuttamisen periaatteet ovat samat, kuin kaupunginvaltuuston vuoden 2014 päätöksessä: Kasvatus- ja koulutuslautakunta valitsee ruoka- ja siivouspalvelujen kilpailutettavat kohteet tasapuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kilpailuttamisen ehtoihin sisällytetään vaatimus siitä, että kilpailun voittanut palveluntuottaja on velvollinen ottamaan palvelukseensa liikkeenluovutuksen periaatteen mukaisesti kilpailun kohteessa mahdollisesti ilman työtä jäävän henkilöstön.

Kilpailuttamisen laajentaminen toteutetaan asteittain vuosina 2022–2024 ja kilpailutuksen enimmäisraja on 30 % ruoka- ja siivouspalveluista. Kilpailutuksella tavoitellaan kustannussäästöjä laatutason säilyttäen. Lisäksi tavoitellaan synergiaa ruoka- ja siivouspalvelujen kilpailuttamisella yhdessä. Kilpailutuksen kustannusvaikutukset konkretisoituvat vuodesta 2023 alkaen.

Aikuislukion organisoinnin menosäästövaikutukset selvitetään. Vaikutukset kohdistuisivat aikaisintaan vuoteen 2023.

TALOUSARVION TAVOITTEET

Sitovat tavoitteet (2 kpl)

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kaksi sitovaa tavoitetta: ”Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee” ja ”Oppija on aktiivinen ja opinpolku tukee kestävästä kasvatusta.”

Lasten ja nuorten hyvinvointi paraneminen edistää kaupunkiyhteisiä tavoitteita ”Parannamme lasten ja nuorten mielen hyvinvointia kaupunkiyhteisesti monialaisin toimenpitein ja osallisuutta vahvistamalla” sekä ”Parannamme alle 30-vuotiaiden työllistymistä ja työllistymisen valmiuksia”. Tavoitteen toteutumista seurataan ja arvioidaan viidellä mittarilla. Mittarit ovat palvelukohtaisia.

Toinen sitova tavoite edistää oppijoiden osallisuutta ja vahvistaa oppijoiden vaikuttamismahdollisuuksia omiin opintoihinsa. Lisäksi vahvistetaan kestävästä kehityksen opinpolkua. Tavoitteen toteutumista seurataan ja arvioidaan viidellä mittarilla. Mittarit ovat palvelukohtaisia.

Toiminnalliset tavoitteet (4 kpl)

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on neljä muuta kaupunkiyhteistä toiminnallista tavoitetta. Ensimmäisellä tavoitteella pyritään toimintojen tehostamiseen tilojen yhteiskäyttöä lisäämällä ja toinen tavoite koskee kaupunkiuudistusalueiden kokonaisvaltaisen toimenpide- ja investointisuunnitelman laatimista ja seuranta. Lisäksi on kaksi hyvinvoinnin ja terveyden tavoitteita joista toisella edistetään lasten ja nuorten harrastamista ja toisella tuetaan ikäihmisten hyvinvointia.

Suoritteet

Varhaiskasvatuksen kokonaisasiakasmäärä on noin 38 000 lasta. Määrä vähenee 530 lapsella. Kaupungin itse järjestämän varhaiskasvatuksen asiakasmäärä kasvavaa vuoden 2021 talousarvioon verrattuna 150 lapsella ja laskee yksityisen hoidon tuessa 750:llä ja kerhoissa lähes 200 lapsella. Kaupungin itse järjestämä varhaiskasvatus on yksikkökustannuksiltaan kalliimpaa kuin muut hoitomuodot. Tästä johtuen kokonaislapsimäärän lasku ei olennaisesti vähennä määräraharahatarpeita. Kaupunkistrategian mukaisesti tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää lähipäiväkotiperiaatetta. Suomenkielistä varhaiskasvatusta järjestetään noin 35 700 asiakkaalle ja ruotsinkielistä varhaiskasvatusta 2 330 asiakkaalle.

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ostopalvelun osuus on noin 10 %. Ostopalveluna hankitut varhaiskasvatuspaikat tullaan kilpailuttamaan, koska nykyiset ostopalvelusopimukset umpeutuvat 30.6.2022.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on vieraskielisiä lapsia noin 6 100 eli 21,6 % kaikista lapsista. Vieraskielisten lasten määrä kasvaa edelleen. Erityistä tukea tarvitsevien lasten suhteellisen määrän, tällä hetkellä 7 % lapsista, arvioidaan pysyvän ennallaan. Kunnallisessa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa noin 1 800 lasta.

Leikkipuistoissa toteutettavan koululaisten iltapäivätoiminnan asiakasmäärä on ollut laskeva viimeisen viiden vuoden aikana. Leikkipuistojen henkilöstöresursseja kohdistetaan perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan 1.8.2022 alkaen.

Kaupungin oman perusopetuksen asiakasmäärä kasvaa 370 oppilaalla ja muissa kuin kaupungin omissa kouluissa opiskelevien helsinkiläisten perusopetuksen oppilaiden määrä 230 oppilaalla. Tämä kasvattaa kaupungin maksamia kotikuntakorvauksia.

Suomenkielistä perusopetusta järjestetään noin 42 500 oppilaalle, joista vieraskielisiä on 22,5 %, eli 9 600 oppilasta. Erityisoppilaiden suhteellinen osuus säilyy runsaassa 13 %:ssa. Tämä on yhteensä 5 800 oppilasta, joista erityisluokilla on 3 000 (51 %) oppilasta ja integraatio-oppilaita on 2 800 (49 %). Vaikeasti kehitysvammaisten ja autististen erityisoppilaiden määrä on viime vuosina kasvanut merkittävästi ja heille tarkoitettuja erityisluokkia on jouduttu perustamaan lisää vuosittain.

Ruotsinkielisen perusopetuksen oppilasmäärä kasvavaa noin 130 oppilaalla, ja opetusta järjestetään 4 080 oppilaalle. Erityisoppilaiden suhteellisen osuuden arvioidaan säilyvän nykyisellä tasolla runsaassa 8 %:ssa.

Perusopetuslain mukaisen koululaisten iltapäivätoiminnan osallistumisaste on kasvanut vuosittain. Palvelua tarjotaan kaupungin suomen- ja ruotsinkielisten peruskoulujen lisäksi valtion ja yksityisten koulujen oppilaille. Iltapäivätoiminnassa on yhteensä noin 9 000 oppilasta, joista suomenkielisessä toiminnassa vajaan 8 000 ja ruotsinkielisessä toiminnassa runsaat 1 000. Kaupunki järjestää toimintaa on noin 2 900 oppilaalle ja muiden järjestämässä, avustettavassa iltapäivätoiminnassa on noin 6 100 oppilasta.

Suomenkielisten lukiolaisten määrän kasvaa 540 opiskelijalla vuoden 2021 talousarvioon verrattuna. Suomenkielisissä lukioissa on noin 8 560 opiskelijaa, joista vieraskielisiä on 16 %. Ruotsinkielisissä lukioissa on noin 1 283 opiskelijaa, joista vieraskielisiä on 1,4 %.

Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan mukainen opiskelijavuosimäärä on 8 947. Todennäköistä on, että viime vuosien tapaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää Helsingille noin 1 000 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaan. Muun kielisten opiskelijoiden määrä on 43 % kokonaisopiskelijamäärästä.

Vapaan sivistystyön kohderyhmä kasvaa asukasmäärän kasvaessa. Suomenkielisessä vapaassa sivistystyössä tarjotaan 102 000 ja ruotsinkielisessä vapaassa sivistystyössä 21 500 opetustuntia.

Opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Tavoitteena on saavuttaa entistä laajemmin uusia asiakasryhmiä vapaan sivistystyön piiriin. Yhtenä tavoitettavana kohderyhmänä on vieraskieliset helsinkiläiset, joita tällä hetkellä on 17 % suomenkielisen työväenopiston ja 13 % ruotsinkielisen työväenopiston opiskelijoista.

Palvelujen vaikuttavuutta pyritään kasvattamaan. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen odotetaan nousevan hieman kuluvan vuoden tasolta erityisesti 1–2-vuotiaiden ja vieraskielisten kohdalla ja perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneiden 1. luokan oppilaiden osuuden odotetaan olevan hieman korkeampi kuin vuonna 2021. Lukiokoulutuksen läpäisyaste pyritään nostamaan lähemmäs vuoden 2020 tasoa. Ammatillisen koulutuksen suorittaneiden sijoittumisen odotetaan paranevan siten, että työllistyneiden ja jatko-opintoihin siirtyneiden osuus kaikista valmistuneista vuosi valmistumisen jälkeen on 5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2021. Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuutta 20–24-vuotiaista helsinkiläisistä pyritään lisäämään edelleen.

Kaikkien vaikuttavuusmittareiden osalta ei ole vertailutietoja vuoden 2021 talousarvioon, koska mittaristoa on uudistettu.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2022–2024

Henkilöstön määrällisellä ja laadullisella ennakkoinnilla vastataan toiminnasta, lainsäädännöstä ja muista toimintaympäristön muutoksista aiheutuviin henkilöstötarpeisiin. Vuoden 2022 aikana toimialan henkilöstömäärä tulee kasvamaan erityisesti kasvavan asiakasmäärän vuoksi.

Varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä kasvaa vuoden 2022 aikana omissa päiväkodeissa hoidettavien lasten määrän kasvun myötä. Varhaiskasvatustilain (540/2018) mukaista henkilöstörakenteen muutosta jatketaan seuraamalla päiväkotien henkilöstörakennetta ja rekrytoimalla varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien sijaan. Henkilöstörakenteen muutos lisää palkkakustannuksia vuoteen 2030 asti.

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajana toimivien varahenkilöiden määrää kasvatetaan niin, että lähes jokaisessa varhaiskasvatustyksyksikössä on varahenkilö päivittäisen äkillisen sijaistarpeen ja toiminnan turvaamiseksi.

Perusopetuksen oppilasmäärän kasvuun varaudutaan lisäämällä luokanopettajan virkoja. Virkaa hoitavien opettajien lisäksi opetustehtäviin palkataan tuntiopettajia. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä opinto-ohjaajien määrää lisätään. Koulunkäyntiavustajien palvelussuhteita vakinaistetaan palvelutarvetta vastaavasti. Oppilasmäärältään suurimpien peruskoulujen ja lukioiden johtamisjärjestelmäuudistuksen toimeenpanoa jatketaan suunnitelmakaudella asteittain lisäämällä uusia apulaisrehtorin virkoja. Vuonna 2022 valmistaudutaan sote-muutoksen aiheuttamiin henkilöstösiirtoihin oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluissa.

Lukioiden ja Stadin ammatti- ja aikuisopiston henkilöstömäärät eivät kasva samassa suhteessa kuin opiskelijamäärä.

Toimialan asiakas- ja henkilöstömäärä ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosina. Tämä ei ole vaikuttanut hallinnon henkilöstömitoitukseen. Asiakas- ja henkilöstömäärien kasvuun on reagoitu mm. uudistamalla hallinnon rakenteita ja tehtäviä. Vuonna 2021 tietohallinnon henkilöstömäärä on vähentynyt, kun osa henkilöstöstä on siirtynyt kaupunginkansliaan keskitettyyn Digitaalinen perusta -tiimiin kaupunkitasoisen ICT-tuen organisaatiomuutoksen yhteydessä. Loput toimialan ICT-tuen henkilöstöstä siirtyvät Digitaalinen perusta -tiimiin vuoden 2022 alussa. Ulkoisella rahoituksella toteutettaviin hankkeisiin palkataan projektin edellyttämä henkilöstö.

Nykyisestä vakinaisesta henkilöstöstä arviolta 900 (8,2 %) saavuttaa eläkeiän vuosina 2022–2024. Tämän lisäksi toimialalla työskentelee arviolta 565 eläkeiän jo saavuttanutta henkilöä. Eniten ennakoitua

eläkepoistumaa on varhaiskasvatuksen opettajissa ja lastenhoitajissa sekä luokanopettajissa ja lehtoreissa. Esihenkilöiden osalta eniten ennakoitua eläkepoistumaa on varhaiskasvatuksessa ja hallinnossa. Vakinaisen henkilöstön ulkoinen lähtövaihtuvuus vuonna 2020 oli yhteensä 5,4 % (648 henkilöä). Tästä muiden kuin eläköityneiden osuus oli 3,8 %, mikä on henkilöstömääränä 453. Muusta kuin eläköitymisestä johtuvaksi lähtövaihtuvuudeksi arvioidaan suunnitelmakaudella noin 1 360 henkilöä.

Henkilöstön saatavuus ja sisäinen liikkuvuus

Toimialalla on henkilöstövajetta erityisesti varhaiskasvatuksen opettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä perusopetuksessa erityisluokanopettajan ja psykologin tehtävissä. Ruotsinkielisissä palveluissa henkilöstövajetta on myös luokanopettajan, erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävissä.

Ratkaisuja työvoimavajeeseen haetaan jatkuvasti oppisopimuskoulutusten organisoinnilla, työssäoppimispaikkojen saatavuuden edistämällä sekä rekrytointi-ilmoitusten kehittämällä. Toimialan näkyvyyteen ja työnantajamielikuvan kehittämiseen panostetaan kohdistamalla ja uusimalla markkinointia. Työsuhdeasuntoja ja kannusteita tarjotaan sekä monimuotoisia täydennyskoulutuspolkuja edistetään. Uutena toimintamuotona toimialalla on tarjottu rekrytointin tukea rekrytointiklinikoilla. Suunnitelmakaudella 2022–2024 jatketaan ja tehostetaan edelleen näiden toimenpiteiden toteuttamista.

Rakennemuutoksen ja työvoimatilanteen edistämiseksi varhaiskasvatuksessa tuetaan vuosien 2022–2024 aikana henkilöstön pätevyitymistä varhaiskasvatuksen opettajaksi myöntämällä palkkaetuja yliopistojen 1000+ -hankkeen kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon opintoihin. Lisäksi tuetaan varhaiskasvatuksen opettajien pätevyitymistä varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi. Henkilöstön opinnoissa tukeminen lisää kustannuksia palkkaetujen ja sijaiskustannusten myötä.

Peruskoulun luokanopettajia tuetaan palkallisella virkavapaalla heidän suorittaessaan erillisiä erityisopettajan opintoja. Lisäksi tehostetaan yhteistyötä, harjoittelukäytäntöjä sekä viestintää yliopistojen kanssa, osallistutaan laajemmin rekrytointitapahtumiin sekä suunnataan markkinointia kattavammin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle.

Henkilöstön osaamisen, johtamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen

Toimialalla osaamisen kehittämisessä keskitytään vuonna 2022 pedagogiikkaan, (esimerkiksi oppimisvajeeseen, erilaisten oppijoiden kohtaamiseen sekä arviointiosaamiseen), digitalisaatioon, yhteisöohjautuvuuteen, osallisuuteen sekä viestintään ja vuorovaikutukseen liittyvän osaamisen vahvistamiseen. Talous-, hankinta-, hanke- ja turvallisuusosaamisen kehittämistä jatketaan. Osaamisen kehittämisen toimenpiteet täsmentyvät kaupunkistrategian 2021–2025 pohjalta.

Johtamisen kehittämisessä painottuvat vuonna 2022 kaupungin ja toimialan johtamisen kulmakivet. Onnistumisen johtamisessa painotetaan työn sujuvuuden edistämistä. Uudenlaisen työkuulttuurin kehittäminen ja edistäminen, pohjautuen mm. työn murrokseen sekä korona-ajan tuomiin oppeihin, nousee tulevana vuosina vahvemmin henkilöstön kehittämisen painopistealueeksi. Henkilöstön hyvinvointiin ja koronasta palautumiseen panostetaan vuonna 2022.

TALOUSARVION VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Talousarvioehdotuksen toimenpiteillä on merkittäviä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin sekä aikuisiin. Toimenpiteillä parannetaan lasten, nuorten ja aikuisten oppijoiden hyvinvointia, osaamista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kasvatukseen ja koulutukseen. Toimenpiteillä vaikutetaan oppijoiden osallisuuteen, oppimistulosten paranemiseen ja opinnoissa edistymiseen. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysymykset ovat osa toiminnan suunnittelua ja toteutusta, henkilöstön koulutusta, työmenetelmien kehittämistä sekä kasvatusympäristöjen järjestämistä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeisinä painopisteinä vuonna 2022 ovat koronaepidemian aiheuttaman oppimisvajeen korjaaminen, oppijoiden hyvinvoinnin vahvistaminen, oppimiseröjen

kaventaminen, kestävä kasvatus ja koulutus sekä oppivelvollisuuden laajentuminen. Painopisteisiin kohdistuu useita toimenpiteitä, joilla on merkittäviä positiivista vaikutusta lapsiin, nuoriin ja aikuisiin.

Koronaepidemian aiheuttaman oppimisvajeen korjaamisella edistetään kaikille yhdenvertaista oikeutta oppia. Lasten, nuorten ja aikuisten on mahdollista oppia, kehittää osaamistaan ja saavuttaa potentiaalin.

Pitkittynyt etäopetus ja harrastusten rajoittaminen lisäsivät lasten ja nuorten pahoinvointia. Oppilaiden/opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta vahvistetaan koulun arjessa, jotta oppijat kokevat kuuluvansa luokka-/oppimisyhteisönsä. Hyvinvointiongelmia korjataan moniammatillisena yhteistyönä yli toimialarajojen.

Oppimiseröjen kaventaminen vähentää eriarvoistumista ja edistää hyvinvointia. Helsingissä lapsen ja nuoren opinpolku rakentuu varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja jatko-opintoihin yksilöllisesti ja sujuvasti. Oppijoiden oppimisen erot koulun alkaessa voivat olla suuria. Varhaiskasvatus tasaa oppimisen eroja koulun alkuun mennessä. Oppivelvollisuuden laajentuminen toiselle asteelle varmistaa yhtenäisen opinpolun jokaiselle.

Kasvatus ja koulutus vaikuttavat kestävään tulevaisuuteen, demokraattisen ja moninaisuutta arvostavan yhteiskunnan muodostumiseen. Käsittelemällä kestävään tulevaisuuden haasteita pedagogisesti vastuullisella tavalla luodaan lapsille ja nuorille toivoa ja ymmärrystä sekä yhteistä toimintaa ahdistuksen sijaan. Tämä lisää yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointia.

Oppivelvollisuuden laajentuminen takaa kaikille alle 18-vuotiaille nuorille toisen asteen maksuttoman koulutuksen. Koulutus ja oppiminen lisäävät itsesään hyvinvointia ja osallisuutta. Koulutus lisää hyvinvointia myös olemalla merkittävä työllistymisen takaaja. Koulutustason nosto parantaa henkilöiden työllistymismahdollisuuksia ja asemaa työmarkkinoilla sekä pidentää työuria.

Hyvinvointi ja terveystvaikutukset

Osalle helsinkiläisistä lapsista ja nuorista kasautuu erilaisia oppimiseen, hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä haasteita sekä niiden riskitekijöitä. Koronatilanne heikensi oppimista ja hyvinvointia etenkin niillä oppijoilla, jotka olivat jo ennen koronatilannetta haavoittuvassa asemassa, mikä on lisännyt eriarvoistumisen riskiä. Oppijoiden hyvinvoinnin vahvistaminen edellyttää ennaltaehkäisevää, moniammatillista ja monialaista yhteistyötä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten arjessa, jotta voidaan kohdentaa palveluja niitä eniten tarvitseville lapsille, nuorille ja perheille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla vahvistetaan erityisesti ennaltaehkäiseviä ja ennakoivia tukipalveluja, jotta oppijoiden haasteisiin voidaan puuttua jo varhaisessa vaiheessa. Matalan kynnyksen tukipalveluilla voidaan tavoittaa myös oppijat, joita on muutoin vaikea saada palvelujen piiriin. Henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä riittävän henkilöstöressurssin varmistaminen tukevat osaltaan laadukkaan kasvatuksen ja koulutuksen toteuttamista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toiminnan perustana on oppijoiden toimijuuden, tulevaisuuden uskon, turvallisuuden tunteen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen lisäävät kaikkien oppijoiden hyvinvointia.

Sukupuolivaikutukset

Kouluterveyskysely antaa viitteitä siitä, että korona-aika on vaikuttanut eri tavalla tyttöihin ja poikiin. Yksinäisyyden kokemukset ja heikentynyt mieliala painottuvat etenkin tyttöihin, ja tämä näkyy sekä perusopetuksessa että toisella asteella. Samoin perusopetuksen arvosanoissa oli tytöillä pientä heikentymistä koronavuosina 2020 ja 2021, kun taas pojilla tuloksissa on pientä parantumista. Talousarvioehdotuksen toimenpiteet kytkeytyvät osaksi päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä KVO13 toimenpiteitä, joiden kautta vahvistetaan sukupuolten välistä tasa-arvoa ja oppijoiden yhdenvertaisuutta kunkin päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen oppijoiden tarpeet huomioiden.

TULOSBUDJETTI 2022

TULOSBUDJETIN PERUSTELUT

Tulosbudjetin valmistelun pohjana on ollut kasvatus- ja koulutuslautakunnan 21.9.2021 hyväksymä vuoden 2022 talousarvioehdotus huomioiden sen jälkeisessä talousarviokäsittelyssä siihen päätetyt muutokset. Valmistelussa on huomioitu uusi kaupunkistrategia.

Käyttötalous ja investoinnit

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio poikkeaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan syyskuussa tekemästä talousarvioesityksestä seuraavasti:

1 000 €	Lautakunnan hyväksymä TAE 2022	Muutokset	Talousarvio 2022
Tulot	45 920	-	45 920
Menot	1 338 223	- 2 425	1 335 798
Toimintakate	- 1 292 303	2 425	- 1 289 878
Investoinnit	30 560	-	27 060
- tietotekniikkainvestoinnit	17 500	- 3 500	14 000
- muut investoinnit	13 060		13 060

Seuraavassa on eritelty muutokset perusteluineen ja vaikutuksineen talousarviokäsittelyn eri vaiheissa (pormestarin talousarvioehdotus, kaupunginhallituksen talousarvioehdotus, kaupunginvaltuuston vahvistama talousarvio) verrattuna lautakunnan talousarvioehdotukseen.

Käyttötalous

Käyttötalouden määrärahojen keskeiset muutokset verrattuna lautakunnan talousarvioehdotukseen ja kohdennukset tulosbudjetissa

- Asiakasmääräennusteen muutos varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa -5,8 miljoonaa euroa
- Vuokramuutokset -8,8, miljoonaa euroa
- Hintatason nousun muutos -6,6 miljoonaa euroa
- Digitaalisen perustan kulujen kasvu +1,2 miljoonaa euroa
- Yksityisen hoidon tuen kuntalisän nosto +1 miljoonaa euroa
- Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuustoimenpiteet + 1 miljoonaa euroa
- Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten kiinteistöihin liittyvät pienhankinnat +1,5 miljoonaa
- Varhaiskasvatuksen määrärahojen tasokorotus + 0,5 miljoonaa
- Valtuustoaloitteiden toimeenpano (maksuttomien kuukautisvälineiden pilotointi ja kiusaamisvilkkujärjestelmän kokeilu + 0,2 miljoonaa euroa)
- Talousarvioehdotuksen tuottavuustoimenpiteiden poisto +15,6 miljoonaa euroa

Yhteenlaskettuna edellä olevat muutokset ylittäisivät talousarvion määrärahat. Lisäysten mahdollistamiseksi ja kaupunkistrategian vastuuperiaatteen mukaisesti tulosbudjettiin sisältyy tuottavuustoimenpiteitä, jotka ovat toiminnallisesti perusteltuja.

Kaupunginvaltuuston vahvistama talousarvio

Ei muutoksia verrattuna kaupunginhallituksen esitykseen.

Investoinnit

Pormestarin talousarvioehdotus

Pormestarin esityksessä investointien menoraami on 3,5 miljoonaa euroa pienempi kuin lautakunnan esitys. Vähennys on tehty tietotekniikkahankintoihin varatuista määrärahoista. Tulosbudjetissa vähennyksestä 1,0 miljoonaa euroa on kohdennettu muihin investointimäärärahoihin eli tilojen varustamiseen varattuihin määrärahoihin. Tämä ei kuitenkaan vähennä käytettävissä olevia kokonaisresursseja, koska kirjanpidollisesti käyttötalousmenoiksi kuuluviin pienhankintoihin on varattu käyttötalouteen 1,5 miljoonaa euroa lisämääräraha.

Tietotekniikkahankintojen 2,5 miljoonan euron määrärahavähennyksestä noin puolet on vähennetty laitteiden hankinnoista ja noin puolet järjestelmien kehittämisestä. Näihin kumpaankin on kuitenkin vähennyksistä huolimatta varattu selvästi enemmän määrärahoja kuin vuoden 2021 talousarviossa.

Vähennysten vaikutusten minimoimiseksi toimiala anoo vuoden 2021 käyttämättömälle määrärahalle ylitysoikeutta ja sen siirtämistä vuodelle 2022. Tämä varmistaa oppijoille digitaalisen oppimisympäristön ja toimintakulttuurin ylläpidon ja kehityksen vuonna 2022. Ylitysoikeusesitys viedään lautakunnan käsiteltäväksi samaan kokoukseen tulosbudjetin kanssa.

Kaupunginhallituksen talousarvioehdotuksessa ja kaupunginvaltuuston vahvistamassa talousarviossa ei ole muutoksia verrattuna pormestarin ehdotukseen.

KASVUN PAIKKA – KAUPUNKISTRATEGIA 2021-2025

Varhaiskasvatuksen ja koulun merkitys korostuu, kun Helsingin väestö kasvaa ja uudistuu. Kasvatus ja koulutus ovat kestävästi kasvavan kaupungin kivijalka, sillä edellytykset hyvään elämään luodaan jo varhaisten vuosien aikana. Oppiminen jatkuu koko elämän.

Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen lapsuuteen ja opinpolkuun. Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä ja sujuva polku varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja toiselle asteelle toimii. Helsinki nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta edelleen, erityisesti vieraskielisten keskuudessa. Jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen koulunkäyntiin. Erikoistumiselle, erilaisuudelle ja painotetulle opetukselle annetaan tilaa.

Mahdollisuutta englanninkieliseen opiskeluun lisätään perusopetuksessa. Pohjoismaisen koulun (Nordiska skolan) toimeenpanoa edistetään kasvatus- ja koulutuslautakunnan esityksen mukaisesti.

Helsinki toimii toisen asteen koulutuksen ja oppivelvollisuuden aktiivisena kehittäjänä. Lukiokoulutuksen paikkoja lisätään ja parannetaan alueellista saatavuutta. Mahdollisuuksia oppisopimuskoulutukseen vahvistetaan. Kansainvälisten lasten ja perheiden tarpeet päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten toiminnassa huomioidaan.

Helsingissä laaditaan strategiset tavoitteet koulutuksen kehittämiseksi vuoteen 2030.

Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua

Kaikkiin opetussuunnitelmiin kuuluu kiinteästi kestävä kasvatus, joka vahvistaa aktiivisuutta, osaamista, tietoisuutta ja ympäristövastuullista ajattelua. Kestävä tulevaisuus on jokaisen päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen yhteinen tehtävä, jotta lapsille ja nuorille syntyy kyvykkyys ja tahto muotoilla ympäröivää maailmaa toimivammaksi, itsensä, toisten ja koko planeetan kestävyden ja hyvinvoinnin saavuttamiseksi.

Taide ja kulttuuri ovat hyvä elämän mahdollistaja

Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin. Liikkuminen sisältyy edelleen jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään.

Yhdenvertainen ja kansainvälinen Helsinki

Helsingissä on kiusaamiselle nollatoleranssi. Kaikissa kouluissa toteutetaan kiusaamisen vastaisen ohjelman, KVO13:n toimenpiteitä, jotka vahvistavat yhteisöllisyyden kokemusta, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä syrjäytymisen ja kiusaamisen ehkäisyä. Koulun ja kodin yhteistyö tukee lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista.

Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan

Tukea kohdennetaan erityisesti sinne missä sitä tarvitaan. Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta kehitetään ja jatketaan varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa sekä ammatillisessa koulutuksessa.

Toimiva ja kaunis kaupunki

Alueiden tasapainoista kehitystä edistetään panostamalla kaupunki uudistusalueisiin yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Kaupunki uudistusalueille, laaditaan kokonaisvaltainen toimenpide- ja investointisuunnitelma alueille kohdennettavista hankkeista vuosina 2022-2025

Helsingiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat

Parannamme lasten ja nuorten ja henkilöstön hyvinvointia kaupunkiyhteisesti monialaisin toimenpitein ja osallisuutta vahvistamalla.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Vuosittaiset talousarviot eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotasoja. Vuonna toimialalla 2022 käynnistetään varhaiskasvatuksen siivous- ja ruokapalvelujen kilpailutuksen laajentaminen, josta saadaan menosäästöjä vuodesta 2023 alkaen. Leikkipuistojen henkilöstöresursseja kohdistetaan perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan, joka vähentää suomenkielisen avustettavan iltapäivätoiminnan tarvetta. Varhaiskasvatuksen henkilöstön sijaismallia kehitetään toimivammaksi ja kohdennetummaksi suurimman tarpeen mukaiseksi. Osaamiskeskuksen toiminta implementoidaan osaksi Stadin ammatti- ja aikuisopiston toimintaa huomioiden kuntakokeilun järjestäminen. Toimialan hallinnon toimintaa kehitetään tehtävien uudelleenjärjestelyillä ja hyödyntämällä digitalisaatiota.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Parannetaan Helsingin kaupungin veto- ja pitovoimaa työnantajana ja työoloja ottaen koko henkilöstö mukaan. Varhaiskasvatuksen opettajapula ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa myös lastenhoitajien pula on edelleen akuutti. Lisäksi myös perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen henkilöstössä on saatavuusongelmia. Tähän tarvitaan pitkäjänteistä edunvalvontaa sekä kaupungin toimenpiteitä.

Toimialalle perustetaan vuoden 2022 ajaksi henkilöstön saatavuustiimi, jonka tehtävänä on käynnistää ja jatkaa tehokkaita toimia henkilöstöpulan helpottamiseksi.

Varhaiskasvatuksessa lisätään omia ja Seurelta ostettavia varahenkilöitä. Lisäksi otetaan käyttöön uusia sijaisten käytön toimintamalleja. Perusopetuksessa tehostetaan koulunkäyntiavustajien saatavuutta sopimalla ennakoivasti Seuren kanssa tilattavien koulunkäyntiavustajien määristä.

Toimialalla jatkamme edelleen johtamisen tukemista ja palkitsemisen kehittämistä. Toimiala järjestää monipuolista täydennyskoulutusta henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. Henkilöstön palautumista ja työyhteisöjen kuormittavuutta seurataan ja arvioidaan. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on laadukkaan kasvatuksen ja koulutuksen perusta.

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Laadukkaalla, yhteensopivalla datalla sekä analytiikalla ennakoidaan asiakastarpeita, toimitaan vaikuttavammin ja tehostetaan toimintaa.

Proaktiivinen varhaiskasvatus -hankkeessa kartoitetaan 2022 kyselyillä 4-6 kk vauvojen perheiltä heidän varhaiskasvatustoiveitaan ja sen pohjalta rakennetaan analytiikkaa tarjoamaan heille palveluita proaktiivisesti. Varhaiskasvatuksen keskitettyä palveluohjausta kehitetään edelleen asiakaslähtöisemmäksi ASTI-asiakastietojärjestelmän kehittämistyön ja prosessien leanaamisen myötä.

Pedagogisen tietojohdamisen työkaluja kehitetään päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten johtamiseen. Perusopetuksessa kehitetään oppimisanalytiikkaa tunnistamaan oppimiseen liittyviä ongelmia sekä jatketaan oppimisanalytiikan käyttöä koulujen toiminnan systemaattisessa kehittämisessä. Ammatillisessa koulutuksessa ASTI-asiakastietojärjestelmällä kehitetään edelleen AI-HOKSiin liittyvää tiedonsiirtoa. Tekoäly ja oppimisanalytiikka (TOPA) -hanke vastaa pedagogisen tietojohdamisen työkalujen kehittämisestä sekä AI-HOKSin kehittämisestä.

Helsinki on houkutteleva osaajille ja yrityksille

Ammatillinen koulutus varmistaa, että helsinkiläisten osaaminen on riittävää työllisyyden muuttuviin tarpeisiin. Stadin ammatti- ja aikuisopisto edistää helsinkiläisten nuorten, työikäisten ja aliedustettujen ryhmien ammatillisen osaamisen kasvua ja vastaa työ- ja elinkeinoelämän osaamistarpeisiin. Stadin ammatti- ja aikuisopisto varmistaa, että helsinkiläisten osaaminen on riittävää työllisyyden muuttuviin tarpeisiin sekä toiminta kohdentuu ketterästi työvoiman kysyntään Stadin ammatti- ja aikuisopisto tukee jatkuvan oppimisen strategiaa mahdollistamalla jokaiselle helsinkiläiselle nuorelle, työikäiselle ja aliedustetuille ryhmille yksilölliset osaamisen hankkimisen väylät.

Kansallista edunvalvontaa ja kansainvälistä yhteistyötä Helsingin kehittämisessä

Toimiala vaikuttaa aktiivisesti kasvatuksen ja koulutuksen kenttään kansallisesti ja kansainvälisesti. Kehittämistyö erilaisissa työryhmissä, hankkeissa ja verkostoissa mahdollistaa edunvalvonnan.

Työvoimapularyhmien edunvalvontaa edistetään toimialalla koulutustarpeita tunnistamalla ja oppimispolkuja kuvaamalla. Yhteistyötä tehdään opetus- ja kulttuuriministeriön, oppilaitosten sekä kaupunginkanslian kanssa erilaisten koulutusmuotojen tarjoamiseksi. Muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien osuutta henkilöstössä kasvatetaan edelleen kehittämällä rekrytointia sekä vieraskielisten työnhakijoiden kielikoulutusmahdollisuuksia kaupunkitasoisesti yhteistyössä oppilaitosten ja työväenopiston kanssa.

Oppivelvollisuuden laajentamisen kustannuksia suhteessa valtionosuuksiin seurataan tarkasti. Vuoropuhelua käydään vastuuministeriön, Opetushallituksen ja alueen yksityisten oppilaitosten kanssa erityisesti kustannustason, valvonnan työkalujen ja tiettyjen opiskelijaryhmien opinpolun jatkuvuuden näkökulmista.

Kaupunkistrategian valinta ja painopiste	Keskeiset toteuttamisen toimenpiteet (1–3 kpl)	Toimenpiteiden mittarit
<p>Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia</p> <p>Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua</p> <p>Taide ja kulttuuri ovat hyvä elämän mahdollistajia</p> <p>Yhdenvertainen ja kansainvälinen Helsinki</p> <p>Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan</p>	<p>SITOVA TAVOITE 1 Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee</p> <ul style="list-style-type: none"> Parannamme lasten ja nuorten mielen hyvinvointia kaupunkiyhteisesti monialaisin toimenpitein ja osallisuutta vahvistamalla Parannamme alle 30-vuotiaiden työllistymistä ja työllistymisen valmiuksia 	<p>Varhaiskasvatus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jokaisella lapsella on vähintään yksi kaveri. Lasten (4-6 v.) kaverisuhteita mitataan Opetushallituksen sosiometrisellä mittarilla. Tammikuussa tehdään alkumittaus. Toinen mittaus toteutetaan toukokuussa. Toukokuun tuloksia verrataan tammikuun alkumittaukseen. Mittari toteutuu, jos niiden lasten osuus, joilla on vähintään yksi kaveri, on suurempi verrattuna tammikuun alkumittaukseen. <p>Perusopetus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointiprofiiliin (sosiaaliset taidot –osio) samaa mieltä – väittämiin vastanneiden tulokset 4., 6. ja 7. vuosiluokalla paranevat kaupunkitasolla hyvinvointiprofiiliin 2021 tuloksesta. (Kaupunkitason lähtötaso mitataan syksyllä 2021.) <p>Lukiokoulutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Opiskelijan kokemus omasta osallisuudestaan oppimisprosessissa on kaupunkitasolla vähintään koronapandemiaa edeltävällä tasolla ka 4,9 (asiakaskokemuskyselyn 2020 tulos). <p>Vapaa sivistystyö:</p> <ul style="list-style-type: none"> Opiskelijoiden omaehtoisesti toimivia ryhmiä lisätään. Luodaan toiminnalle rakenteet ja ohjeistus. Omaehtoisesti toimivien ryhmien määrä nousee 50% vuodesta 2021. Nyt n. 20 ryhmää. <p>Ammatillinen koulutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Parannetaan nuorten aikuisten (18-29 v.) työllistymistä kasvattamalla oppisopimusten määrää perus- ja ammatitutkinnoissa. Oppisopimusten määrää kasvatetaan vuonna 2022 vuonna 10% verrattuna vuoteen 2021.
<p>Toimiva ja kaunis kaupunki</p> <p>Helsingiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat</p> <p>Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki</p>	<p>SITOVA TAVOITE 2 Oppija on aktiivinen ja opinpolku tukee kestävästä kasvatusta</p>	<p>Varhaiskasvatus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kestävän tulevaisuuden Kettu -materiaali otetaan käyttöön vähintään kolmen ketun osalta 3 -vuotiailla ja sitä vanhemmilla lapsilla. <p>Perusopetus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaan kokemus omasta osallisuudestaan (Osallisuus ja yhteistyö -teemat) oppimisprosessissa on kaupunkitasolla vähintään koronapandemiaa edeltävällä tasolla ka 4,95 (asiakaskokemuskyselyn 2020 tulos). <p>Lukiokoulutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaikki ensimmäisen vuoden opiskelijat tekevät opiskelusuunnitelman syyslukukauden aikana. <p>Ammatillinen koulutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Valinnaisia kestävä tulevaisuuden opintoja on suoritettu 1000 osaamispistettä. <p>Vapaa sivistystyö:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vieraskielisten opiskelijoiden osuus kasvaa 2 % verrattuna vuoteen 2021.
<p>Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen</p> <p>Helsinki on houkutteleva osaajille ja yrityksille</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksia parannetaan ja lisätään tietoisuutta oman alueen vapaa-ajan toiminnoista Ikäihmisten hyvinvoinnin tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> Kaikissa kaupungin peruskoulussa on harrastustoimintaa Helsingissä. Työväenopistossa ja Arbiksessa ikäihmisille suunnattujen liikunta- ja tanssikurssien lukumäärä suhteessa opiston liikunta- ja tanssikurssien kokonaismäärään on vähintään vuoden 2021 tasolla (38,5%).
	<p>Kaupunkiudistusalueille, laaditaan kokonaisvaltainen toimenpide- ja investointisuunnitelma alueille kohdennettavista hankkeista vuosina 22-25</p>	<p>Toimenpide- ja investointisuunnitelma laadittu ja hyväksytty laajennetussa aluerakentamisen johtoryhmässä. Toimenpide- ja investointisuunnitelma viety osaksi asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (am-ohjelma) seurantaraporttia. Seurantamittarit toimenpide- ja investointisuunnitelmalta määritelty Kaupunkiudistusalueet: Malminkartano-Kannelmäki, Malmi ja Mellunmäki</p>
<p>Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana</p>	<p>Tilojen yhteiskäyttöä lisätään</p>	<p>Yhteiskäyttökohteiden määrä lisääntyy 10 prosenttia vuonna 2022 vuoden 2021. Yhteiskäyttöä on palveluiden sisäinen ja palveluiden välinen sekä kaupungin eri toimialojen välinen säännöllisesti samoissa tiloissa tapahtuva toiminta.</p>

KÄYTTÖTALouden MÄÄRÄRAHAT

Tulosbudjetin resurssien kohdentaminen on lautakunnan päätettävissä.

KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA	TB 2021	ENNUSTE 2021	TA 2022	TB 2022	MUUTOS 2022-TA 2022	TB
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	%
Myyntitulot	10 383	6 888	10 415	9 761	-654	-6,3 %
Maksutulot	41 794	37 616	32 607	32 584	-23	-0,1 %
Tuet ja avustukset	6 519	40 070	2 460	2 460	0	0,0 %
Vuokratulot	338	990	290	971	681	234,8 %
Muut toimintatulot	145	621	148	144	-4	-2,7 %
Tulot yhteensä	59 179	86 185	45 920	45 920	0	0,0 %
Palkat	509 892	532 895	524 916	525 414	498	0,1 %
Henkilösivumenot	135 196	143 106	137 501	140 001	2 500	1,8 %
Palvelujen ostot	269 643	273 923	293 345	299 940	6 595	2,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	23 623	27 730	31 999	27 564	-4 435	-13,9 %
Avustukset	69 410	69 996	64 293	65 928	1 635	2,5 %
Vuokrat	261 271	262 347	282 405	275 601	-6 804	-2,4 %
Muut menot	1 411	928	1 339	1 350	11	0,8 %
Menot yhteensä	1 270 445	1 310 925	1 335 798	1 335 798	0	0,0 %
Toimintakate	-1 211 266	-1 224 740	-1 289 878	-1 289 878	0	0,0 %

Muutokset verrattuna vuoden 2021 talousarvioon

Henkilöstömäärä

Asiakasmäärän kasvusta johtuen toimialan henkilöstömäärä kasvaa 360 henkilöllä verrattuna vuoteen 2021. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kasvaa 19 henkilöllä. Perusopetuksen henkilöstö kasvaa 230 henkilöllä, lukioiden henkilöstö kasvaa 47 henkilöllä ja Stadin ammatti- ja aikuisopiston henkilöstö 65 henkilöllä. Tulosbudjetissa on huomioitu henkilöstömäärän kasvusta johtuva kasvu, sovitut työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset, prosentin suuruinen kertapalkkiovaraus sekä yllämainitut henkilöstökuluihin vaikuttavat tekijät.

Asiakasmäärien kasvuun varattu 8,5 miljoonaa euroa

Talousarvioehdotuksessa on varauduttu asiakasmäärän kasvuun runsaalla 600:lla lapsella ja nuorella eli noin 0,5 % kasvulla.

Varhaiskasvatuksen kokonaisasiakasmäärän ennakoidaan vähenevän kokonaisuutena 530 lapsella. Kaupungin omissa päiväkodeissa varhaiskasvatuksen asiakasmäärän ennakoidaan kuitenkin kasvavan vuoden 2021 talousarvioon verrattuna 150 lapsella ja kotihoidon tuella hoidettavissa lapsissa 140 lapsella. Vastaavasti lapsimäärän ennustetaan laskevan yksityisen hoidon tuen lapsissa 650 lasta ja kerhoissa 170 lasta. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän noston odotetaan kasvattavan lasten määrää yksityisen hoidon tuen tuella tulevaisuudessa.

Perusopetuksen asiakasmäärän ennustetaan kasvavan 370 oppilaalla ja lukioiden 540 opiskelijalla vuoden 2021 talousarvioon verrattuna. Muissa kuin kaupungin omissa kouluissa opiskelevien helsinkiläisten perusopetuksen oppilaiden määrän ennustetaan kasvavan 230 oppilaalla, mikä lisää kotikuntakorvauksia.

Perusopetuslain mukaisen koululaisten iltapäivätoiminnan asiakasmäärän ennustetaan pienenevän n 200 koululaisella. Koululaisten iltapäivätoiminta leikkiopistoissa siirtyy perusopetuslain mukaiseksi niin, että 2022 syksyllä siirtyy 1000 lasta ja 2023 syksyllä siirtyy myös tuhat lasta perusopetuslain mukaiseen toimintaan. Avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevien lasten määrä vähenee vastaavasti. Perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa järjestetään 1-2 luokkalaisille ja erityisen tuen lapsille.

Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan mukainen opiskelijavuosimäärä on 8 947. Todennäköistä on, että viime vuosien tapaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää Helsingille n. 1000 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaan.

Erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden suhteellisen määrän arvioidaan pysyvän ennallaan, mutta tukea tarvitsevien lukumäärä kasvaa kokonaisasiakasmäärän kasvaessa. Perusopetuksessa pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden määrä on kasvanut ja sen ennustetaan kasvavan edelleen.

Asiakasmäärän muutoksista johtuviin suoriin lisäkustannuksiin eli henkilöstömenoihin sekä palveluihin ja tarvikkeiden hankintaan ja kotikuntakorvauksiin on varattu lisäresursseja kokonaisuudessaan 8,5 miljoonaa euroa.

Oppivelvollisuuden laajentaminen lisäresursseja 8,2 miljoonaa euroa

Tulosbudjetissa on varauduttu oppivelvollisuuden laajentamiseen 8,2 miljoonaa euroa toimialan kustannusarvion mukaisesti. Lisäksi investointimäärärahoissa on erillinen varaus laitehankintoihin.

Varhaiskasvatuksen määrärahoja tasokorotetaan 5,5 miljoonalla eurolla

Varhaiskasvatuksen määrärahoihin on tehty 5,5 miljoonan euron tasokorotus varhaiskasvatuslain edellyttämän palvelutason turvaamiseksi. Korotus on 0,5 miljoonaa euroa suurempi, kuin lautakunnan ehdotuksessa. Lisäys on kohdennettu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen.

Kaupungin digitaalisen perustan kustannuksiin varataan lisää 8,2 miljoonaa euroa

Digitaalisen perustan lisäkustannuksiin on varattu kanslian ilmoituksen mukaisesti 8,2 miljoonaa euroa.

Tilavuokrien kasvuun varattu 14,4 miljoonaa euroa

Uusista tiloista ja tilojen perusparannuksista johtuviin lisävuokriin on varauduttu kaupunkiympäristön toimialan arvion mukaisesti noin 10,3 miljoonalla eurolla. Lisävuokrasta vähennetään toimialalle kohdennettu vuokran alennus 8,8 miljoonaa. Lisäksi toimialan vuokrat kasvavat 12,8 miljoonaa ylläpitovuokran tasokorotuksesta johtuen. Kokonaisuudessaan toimialan vuokrat kasvavat 14,4 miljoonaa euroa (kasvaa 5,4% verrattuna vuoteen 2021).

Hintatason nousuarvio on 18 miljoonaa euroa.

Tulosbudjetissa on varauduttu keskimääräiseen 2,0 % hintatason nousuun, muissa kuin henkilöstökuluissa ja vuokrissa. Vuokratulujen hintatason nousuun on varauduttu miljoonalla eurolla kaupunkiympäristön toimialan ilmoituksen mukaisesti ja henkilöstökulujen nousuun 1,6 prosentilla. Hintatason nousun kokonaisvaikutus on 18 miljoonaa euroa. Hintatason muutokset on tehty kaupunginkanslian linjausten mukaisesti.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamiseen 1.6.2022 alkaen on varattu 1,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 korotus kertaantuu 2,0 miljoonaksi euroksi.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää korotetaan 1.6.2022 alkaen. Tähän on varattu 1,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 korotus tulee kertaantumaan vuositasolla noin 2 miljoonaksi euroksi.

Pienhankintoihin varattu 1,5 miljoonaa euroa, investointimäärärahoja vastaavasti vähennetty miljoonalla eurolla

Aiemmin investointimäärärahoilla päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille tehtyihin pienhankintoihin on tehty 1,5 miljoonan euron määrärahavaraus. Varaus on tehty käyttötalouteen, koska hankintojen luonteen vuoksi ne kuuluvat kirjanpidollisesti käyttötalousmenoiksi. Vastaavasti investointimäärärahoista on vähennetty 1,0 miljoonaa euroa. Kokonaisvaraus näihin hankintoihin siis kasvaa tulosbudjetissa.

Varhaiskasvatushenkilöstön saatavuuden parantamiseen panostetaan 1,0 miljoonaa euroa

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuustoimenpiteisiin on tehty 1 miljoonan euron varaus. Määräraha käytetään pääosin pysyvien sijaisten palkkaamiseen. Tämä varaus ei sisällynyt lautakunnan talousarvioehdotukseen.

Valtuustoaloitteiden toteuttamiseen varattu 0,2 miljoonaa euroa

Lisäksi tulosbudjetissa on varauduttu seuraavien valtuustoaloitteiden toteuttamiseen yhteensä 0,2 miljoonalla eurolla: maksuttomien kuukautisvälineiden pilotoinnin toteuttaminen sekä kiusaamisviikku-järjestelmän kokeilu.

Tulosbudjetissa ei ole erillisiä varauksia ulkoisella rahoituksella rahoitettaviin hankkeisiin eikä koronakustannuksiin

Tulosbudjetissa ei ole varauduttu ulkoisen rahoituksen hankkeisiin. Tulosbudjetissa ei ole myöskään varauduttu koronan aiheuttamiin lisäkustannuksiin. Kaupunki on varannut koronasta elpymistä edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2022-2023 erillismäärärahaa, josta yhteensä 17 miljoonaa euroa on varattu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käyttöön lasten ja nuorten. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää erillismäärärahojen kohdentamisesta erikseen.

Tuottavuustoimenpiteet

Toimialan määrärahojen edellä mainitut lisäkohdennukset ylittävät määrärahojen kokonaislisäyksen. Tämän ovat mahdollistaneet tulosbudjettiin sisältyvät tuottavuustoimenpiteet, jotka vähentävät jo olemassa olevan toiminnan aiheuttamaa menokasvua. Tuottavuustoimenpiteillä varaudutaan myös kaupunkistrategian vastuuperiaatteen mukaisesti hillitsemään toimialan menokasvua tulevana vuosina.

Perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa laajennetaan leikkipuistoihin. Tämä mahdollistaa yhdenmukaisen iltapäivätoiminnan tarjoamisen kaikille kaupungin 1-2 -luokkalaisille ja toimialan henkilöstöresurssien tehokkaamman käytön. Avustettavan iltapäivätoiminnan tarjontaa ei vastaavasti tarvitse lisätä.

Hallinnon toimintaa tehostetaan edelleen tehtävien uudelleenjärjestelyillä, tilojen käyttöä tehostamalla ja lisäämällä digitalisaation hyödyntämistä. Hallinto keskitetään vuonna 2022 Töysänsäädän tiloihin. Hallinnon käytössä olleet tilat Mäkelänsäädällä luovutetaan väistötilakäyttöön.

Varhaiskasvatuksen ruoka- ja siivouspalveluiden kilpailutusta laajennetaan asteittain vuosina 2022-2024.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston osaamiskeskustoiminta integroidaan osaksi Stadin ammatti ja aikuisopiston perustoimintaa huomioiden kuntakokeilun painopisteet.

Tuottavuustoimenpiteiden vaikuttavuusarviointi

Iltapäivätoiminnan toiminnan muutos: leikkipuistojen henkilöstöresursseja kohdistetaan perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan, joka vähentää avustettavaa iltapäivätoimintaa

Perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa laajennetaan leikkipuistoihin, joka mahdollistaa yhdenmukaisen iltapäivätoiminnan tarjoamisen kaikille kaupungin 1-2 luokkalaisille. Kaupungin resursseja pystytään käyttämään nykyistä paremmin yhteen. Nyt toiminta hajaantuu leikkipuistotoimintaan ja perusopetuksen alaiseen iltapäivätoimintaan ja resursseja ei saada kaupungissa täysimääräisesti oppilaiden käyttöön iltapäivän osalta. Perheille tiedotetaan mahdollisuudesta hakea maksuhojennusta iltapäivätoiminnan maksuun, joka on perusopetuksen alaisessa iltapäivätoiminnassa. Maksuhojennuslain muutos mahdollistaa yhä useammalle mahdollisuuden maksun alentumiseen.

Osaamiskeskuksen integrointi osaksi Stadin ammatti- ja aikuisopiston perustoimintaa

Stadin ammatti- ja aikuisopisto tekee yhteistyötä kuntakokeilun kanssa tekemällä vieraskielisille asiakkaille osaamiskartoituksia. Osaamiskartoitusten kautta asiakkaat saadaan ohjattua heille sopivaan koulutukseen tai hankkimaan puuttuva osaaminen. Jatkossa kuntakokeilun asiakkaat ohjautuvat suoraan Stadin ammatti- ja aikuisopistoon jatkuvan haun kautta, kun osaamiskeskus on osa opiston varsinaista toimintaa.

Toimialan hallinnon toiminnan tehostaminen

Toimialan hallinnon tuottavuus on noussut vuosittain johtuen siitä, ettei hallinnon henkilöstömäärää ole käytännössä lisätty toimialan henkilöstö- ja asiakasmäärän kasvusta huolimatta. Henkilöstömäärän kasvu, asiakasmäärän kasvu ja toimialan budjetin kasvu (rekrytoinnit, hr-neuvonta, uudet tilatarpeet, hankinnat, laskujen käsittely) lisäävät lähtökohtaisesti hallinnon työmäärää. Työmäärän kasvua pyritään vähentämään tehostamalla palveluiden tuottamista mm. töiden uudelleenjärjestelyillä, prosesseja kehittämällä ja digitalisoimalla palveluita.

Varhaiskasvatuksen siivous- ja ruokapalveluiden kilpailutuksen laajentaminen.

Varhaiskasvatuksen siivous- ja ruokapalvelujen kilpailutuksen laajentuminen vuoden 2021 talousarviossa päätetyllä tavalla (säästöt vuodesta 2023 alkaen). Ruokapalvelujen kilpailutusta lisätään kaupunginvaltuuston vuonna 2014 päättämästä 20 %:sta 30 %:iin. Ruokapalvelujen yhteydessä kilpailutetaan myös siivouspalveluja 30 %.

Kilpailuttamisen periaatteet ovat samat, kuin kaupunginvaltuuston vuoden 2014 päätöksessä: Kasvatus- ja koulutuslautakunta valitsee ruoka- ja siivouspalvelujen kilpailutettavat kohteet tasapuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kilpailuttamisen ehtoihin sisällytetään vaatimus siitä, että kilpailun voittanut palveluntuottaja on velvollinen ottamaan palvelukseensa liikkeenluovutuksen periaatteen mukaisesti kilpailun kohteessa mahdollisesti ilman työtä jäävän henkilöstön.

Kilpailuttamisen laajentaminen toteutetaan asteittain vuosina 2022-2024 ja kilpailutuksen enimmäisraja on 30 % ruoka- ja siivouspalveluista. Kilpailutuksella tavoitellaan kustannussäästöjä laatutason säilyttäen. Kilpailutuksen kustannusvaikutukset konkretisoituvat vuodesta 2023 alkaen. Lisäksi tavoitellaan synergiaa ruoka- ja siivouspalvelujen kilpailuttamisella yhdessä

TUNNUSLUVUT

Tuottavuuden kehittyminen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kokonaistuottavuus	2020	2021	Ennuste 3/2021	TA 2022	TB 2022	2023	2024
2020=100							
Suoriteindeksi	100,0	100,4	100,7	102,0	101,8	103,9	105,7
Kustannusindeksi	100,0	102,3	105,5	105,9	105,8	111,2	115,6
Tuottavuusindeksi	100,0	98,1	95,5	96,3	96,3	93,5	91,4

Tuottavuus on laskettu huomioiden suoritteet ja kustannukset kaupungin itse tuottamissa varhaiskasvatus-, opetus- ja koulutuspalveluissa.

Tuottavuus lasketaan indeksinä suhteuttamalla palvelujen asiakasmäärämuutokset käyttömenojen muutoksiin. Tuottavuus paranee, jos asiakasmäärä kasvaa nopeammin tai laskee hitaammin kuin kustannukset. Eri palvelujen asiakasmäärät on tehty vertailukelpoisiksi keskenään kertoimilla, jotka perustuvat valtionosuuslaskennassa käytettäviin kertoimiin.

Tulosbudjetin tuottavuus kasvaa verrattuna vuoden 2021 ennustettuun tuottavuuteen.

Toiminnan tehokkuus ja taloudellisuus

Yksikkökustannusten kehitys	2020 TP	2021 TA	Ennuste 3/2021	2022 TA	2022 TB	2023 TSE	2024 TSE
Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)							
Suomenkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	10 747	10 715	11 317	11 414	11 688	11 754	12 072
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	12 557	12 401	12 402	13 434	13 616	13 917	14 813
Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija)							
Suomenkielinen perusopetus	9 502	9 642	9 617	9 940	9 928	10 224	10 503
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	7 902	8 318	8 911	9 643	9 692	9 902	10 075
Ruotsinkielinen perusopetus	10 669	10 109	10 455	10 699	10 699	10 901	11 428
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	8 526	8 743	8 796	9 628	9 630	9 852	9 970
Ammatillinen koulutus **	11 661	12 503	12 509	12 913	12 994	13 298	13 539
Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti)							
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	121	138	134	129	125	132	134
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	132	176	139	140	140	144	147

**) Vuosina 2022 - 2024 opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan + lisäopiskelijavuodet

Tilankäytön tehokkuus

	2020	2021	Ennuste 3/2021	TA 2022	TB 2022	2023	2024
Tilan käyttö							
Päiväkodit							
Tilat, m2	271 471	274 534	277 954	281 806	281 806	292 066	292 841
Tilojen pinta-alamäärä (htm2) suhteessa asiakasmäärään	10,00	10,05	10,04	10,08	10,11	10,28	10,07
Peruskoulut							
Tilat, m2	531 058	528 049	536 842	540 842	540 842	552 541	555 773
Tilojen pinta-alamäärä (htm2) suhteessa asiakasmäärään	11,83	11,42	11,71	11,61	11,61	11,52	11,43
Lukiot							
Tilat, m2	82 175	85 909	87 642	87 642	87 642	87 339	87 339
Tilojen pinta-alamäärä (htm2) suhteessa asiakasmäärään	9,13	9,23	9,38	8,90	8,90	8,49	8,24
Stadin ammattiopisto*							
Tilat, m2	175 474	175 474	175 474	175 474	175 474	177 334	170 594
Tilojen pinta-alamäärä (htm2) suhteessa asiakasmäärään	13,48	13,68	13,60	13,57	13,57	13,71	13,19

*) Stadin ammattiopiston opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan mukaiset opiskelijavuodet + lisäopiskelijavuodet

Asiakasmäärät

	TP 2020	TA 2021	Ennuste 3/2021	TA 2022	TB 2022	Muutos TB 2022 - TA 2021	Muutos TB 2022 - TA 2021
VARHAISKASVATUS							
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset keskimäärin vuoden aikana							
Suomenkielinen varhaiskasvatus	38 459	38 537	38 032	38 007	38 007	-530	-1,38 %
Omissa päiväkodeissa	24 612	24 670	24 598	24 853	24 853	183	0,74 %
Maksusitoumusasiakkaat	565	483	479	488	488	5	1,04 %
Perhepäivähoidossa	563	484	518	602	500	16	3,31 %
Lasten kotihoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	6 512	6 276	6 296	6 414	6 414	138	2,20 %
Yksityisenhoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	3 398	3 690	3 352	2 931	3 033	-657	-17,80 %
Kerhoissa	553	566	495	389	389	-177	-31,27 %
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 256	2 368	2 294	2 330	2 330	-38	-1,60 %
Omissa päiväkodeissa (sis. esiopetus)	1 981	2 090	2 019	2 055	2 055	-35	-1,67 %
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.)	210	216	210	210	210	-6	-2,78 %
Perhepäivähoidossa	65	62	65	65	65	3	4,84 %
Esiopetusoppilaat, 6-vuotiaiden esiopetus (20.9)**	6 292	6 276	6 304	6 125	6 236	-40	-0,64 %
Suomenkielinen varhaiskasvatus	5 798	5 800	5 803	5 654	5 776	-24	-0,41 %
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	494	476	501	471	460	-16	-3,36 %
**)Sisältyvät omissa päiväkodeissa olevien lasten lukumäärään							
PERUSOPETUSLAIN MUKAINEN KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA							
Kaupungin koulujen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	8 155	8 974	8 427	9 019	8 765	-209	-2,33 %
Kaupungin leikkipuistojen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat alkaen 1.8.2022	0	0	2 813	2 000	1 000	1000	0,00 %
Kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	372	370	387	430	415	45	12,16 %
Avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	6 764	7 179	7 246	6 089	6 800	-379	-5,28 %
PERUSOPETUS	44 894	46 225	45 827	46 593	46 593	368	0,80 %
Suomenkielinen perusopetus	41 082	42 278	41 874	42 514	42 514	236	0,56 %
Ruotsinkielinen perusopetus	3 812	3 947	3 953	4 079	4 079	132	3,34 %
LUKIOKOULUTUS	9 004	9 305	9 344	9 849	9 849	544	5,85 %
Suomenkielinen lukiokoulutus	7 726	8 022	8 086	8 566	8 566	544	6,78 %
Lukiokoulutus	7 682	7 968	8 036	8 512	8 512	544	6,83 %
Valmistava opetus	44	54	50	54	54	0	0,00 %
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 278	1 283	1 258	1 283	1 283	0	0,00 %
AMMATILLINEN KOULUTUS	10 415	9 119	10 325	9 319	9 319	200	2,19 %
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	10 137	8 947	9 953	8 947	8 947	0	0,00 %
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus	102	132	132	132	132	0	0,00 %
Työpajatoiminta, nuorten määrä henkilötyövuosina	102	132	132	132	132	0	0,00 %
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä	176	40	240	240	240	200	500,00 %
VAPAA SIVISTYSTYÖ							
Suomenkielinen vapaa sivistystyö							
Opetustunnit	106 952	92 800	102 000	102 200	104 000	11 200	12,07 %
- josta maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunnit	4 137	4 500	4 500	4 500	4 500	0	0,00 %
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	82 452	73 000	73 000	81 000	82 000	9 000	12,33 %
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö							
Opetustunnit	21 781	16 600	21 000	21 500	21 500	4900	29,52 %
- josta maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus, opetustunnit	2 540	400	2 500	2 500	2 500	2100	525,00 %
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	13 769	12 800	12 000	14 000	14 000	1200	9,38 %
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	128 733	109 400	123 000	123 700	125 500	16 100	14,72 %
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	96 221	85 800	85 000	95 000	96 000	10 200	11,89 %
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät							
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	475	508	508	560	560	52	10,24 %
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	9 385	9 586	9 586	9 815	9 815	229	2,39 %

Toimialan henkilöstösuunnitelmaan vaikuttavat periaatteet on kuvattu talousarvioesityksessä.

	TP 2020	TB 2021	TAE 2022	TB 2022	muutos TB2022- TB2021
KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	14 696	14 166	14 755	14 530	364
VARHAISKASVATUS- JA ESIOPETUS, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ **)	6 453	6 447	6 674	6 448	1
Päiväkodin johtajat	173	172	168	168	-4
Varhaiskasvatuksen opettajat	2 260	2 332	2 473	2 473	141
Varhaiskasvatuksen sosionomit	0	0	42	42	42
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	2 825	2 783	2 798	2 798	15
Kasvatusta tukeva henkilöstö	884	848	893	671	-177
Leikkipuisto- ja koululaisten iltapäivätoiminnan henkilöstö	296	298	276	272	-26
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto (sis. 3 erityissuunnittelijaa, projektikoordinaattorin, palveluohjauspäällikön ja 8 palveluneuvojaa)	15	14	24	24	10
PERUSOPETUS, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	4 718	4 305	4 513	4 513	208
Perusopetuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	112	114	114	114	0
Opetushenkilöstö	3 823	3 395	3 578	3 578	183
Koulunkäyntiavustajat (sis. ohjaajat, kouluvalmentajat)	615	624	639	639	15
Psykologit ja kuraattorit	153	156	160	160	4
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto (henkilöstömäärän kasvu johtuu organisaatiomuutoksesta, sis. palveluvastaavan ja 4 aluekoordinaattoria sekä uusi yksikön päällikön virka)	15	16	22	22	6
LUKIO- JA AMMATILLINEN KOULUTUS JA VAPAA SIVISTYSTYÖ, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	1 912	1 840	1 958	1 958	118
Lukiokoulutuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	24	25	28	28	3
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö (sis. vakinaisen kirjastosihteerin)	520	520	560	560	40
Stadin ammatti- ja aikuisopiston rehtorit, apulaisrehtorit ja koulutuspäälliköt	36	37	37	37	0
Stadin ammatti- ja aikuisopiston opetushenkilöstö	963	913	984	984	71
Stadin ammatti- ja aikuisopiston opetusta tukeva henkilöstö	128	131	125	125	-6
Psykologit ja kuraattorit	81	81	87	87	6
Työväenopiston apulaisrehtori ja koulutuspäälliköt	4	4	4	4	0
Työväenopiston opetushenkilöstö	128	111	114	114	3
Työväenopiston opetusta tukeva henkilöstö	18	13	13	13	0
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto (sis. 2 erityissuunnittelijaa)	7	5	7	7	2
RUOTSINKIELISET PALVELUT, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	1 047	1 050	1 097	1 091	41
Päiväkodin johtajat	15	15	16	16	1
Varhaiskasvatuksen opettajat	180	189	204	204	15
Varhaiskasvatuksen sosionomit	0	1	3	3	2
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	208	215	219	219	4
Kasvatusta tukeva henkilöstö	53	47	47	43	-4
Varhaiskasvatuksen henkilöstö yhteensä	456	467	489	485	18
Perusopetuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	12	12	12	12	0
Perusopetuksen opetushenkilöstö	372	360	378	378	18
Koulunkäyntiavustajat	29	32	35	35	3
Psykologit ja kuraattorit	14	13	13	13	0
Kouluvalmentajat ja tiimivastaava	5	5	5	5	0
Perusopetuksen henkilöstö yhteensä	432	422	443	443	21
Lukiokoulutuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	4	4	6	6	2
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö	89	90	92	92	2
Psykologit ja kuraattorit	8	7	7	7	0
Lukion henkilöstö yhteensä	101	101	105	105	4
Arbiksen opetushenkilöstö	17	18	18	18	0
Arbiksen opetusta tukeva henkilöstö	8	9	9	7	-2
Arbiksen henkilöstö yhteensä	25	27	27	25	-2
Palvelukokonaisuuden johto	5	5	5	5	0
Palvelukokonaisuuden asiantuntija- ja toimistohenkilöstö	28	28	28	28	0
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto	33	33	33	33	0
HALLINTO, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	566	524	513	520	-4

Määräaikaisten henkilöiden määrään sisältyvät vuodesta 2020 alkaen myös sijaiset muiden kuin hallinnon osalta, jolloin henkilöstömäärässä on mukana sekä tehtävän vakainainen haltija että hänen sijaisensa.

TULOSBUDJETIN ERITTELY PALVELUKOKONAISUUKSITTAIN

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus

VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN PALVELUKOKONAISUUS	TB 2021 1000€	ENNUSTE 2021 1000€	TA 2022 1000€	TB 2022 1000€	MUUTOS 2022-TA 2022 1000€	TB %
Tulot yhteensä	35 268	37 268	27 268	27 268	0	0,0 %
Menot yhteensä	419 236	433 260	432 971	432 971	0	0,0 %
Toimintakate	-383 968	-395 992	-405 703	-405 703	0	0,0 %

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus tuottaa suomenkielisiä varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluja, suomenkielistä iltapäivä- ja leikkipuistotoimintaa sekä perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa kaupungin avustamana toimintana. Palvelukokonaisuus vastaa koko kaupungin yksityisen hoidon tuesta ja kotihoidontuesta. Lisäksi palvelukokonaisuus vastaa yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2021 talousarvioon

Varhaiskasvatusta on varauduttu järjestämään kokonaisuudessaan lähes 35 700 asiakkaalle, mikä on noin 500 lasta vähemmän kuin talousarviossa vuonna 2021. Kaupungin omissa päiväkodeissa olevien lasten määrän ennustetaan kasvavan 180 lapsella. Varhaiskasvatuksen asiakasmääräennusteisiin vaikuttaa syntyvyyden lasku. Asiakasmäärän ennustamista vaikeuttaa kotihoidon tuen Helsinki-lisän poisto yli 1-vuotiailta. Lisäksi varhaiskasvatuksen kysyntään vaikuttavat työllisyystilanne sekä perheiden valinnat eri varhaiskasvatusmuotojen välillä. Kaupunkistrategian mukaisesti tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää lähipäiväkotiperiaatetta.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on vieraskielisiä lapsia 6 400 eli 25 % kaikista lapsista. Vieraskielisten lasten määrä kasvaa edelleen. Erytystä tukea tarvitsevien lasten suhteellisen määrän (6 %) arvioidaan pysyvän ennallaan. Kunnallisessa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa 1 550 lasta.

Asiakasmäärän muutos varhaiskasvatuksen eri palveluissa vähentää määrärahoja 2,8 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen määrärahoihin on tehty 5 miljoonan euron tasokorotus varhaiskasvatuslain edellyttämän palvelutason turvaamiseksi. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän korotukseen on varattu miljoona euroa.

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Varhaiskasvatuksen varsinaisen henkilöstön määrä pysyy samalla tasolla vuoteen 2021 verrattuna.

Uusi varhaiskasvatuslaki vaikuttaa henkilöstön rakenteeseen kasvattaen varhaiskasvatuksen opettajien suhteellista määrää henkilöstöstä. Varhaiskasvatuslain edellyttämään henkilöstörakenteen muutokseen on varattu 840 000 euroa. Talousarviokaudella jatketaan toimenpiteitä varhaiskasvatuksen opettajien ja lastenhoitajien saatavuuden parantamiseksi. Asiakasohjauksen kehittämiseen varataan 150 000 euroa.

Toimialan puhtauspalveluhenkilöstö siirtyy Palvelukeskus Helsinkiin 1.3.2022 alkaen. Siirto koskee 226 henkilöä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen tuottavuustoimenpiteenä laajennetaan ruoka- ja siivouspalveluiden kilpailuttamista sekä koululaisten perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa laajennetaan leikkipuistoihin.

Perusopetuksen palvelukokonaisuus

PERUSOPETUKSEN PALVELUKOKONAISUUS	TB 2021	ENNUSTE 2021	TA 2022	TB 2022	MUUTOS 2022-TA 2022	TB
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	%
Tulot yhteensä	9 500	28 222	8 500	8 500	0	0,0 %
Menot yhteensä	384 754	400 630	396 806	396 806	0	0,0 %
Toimintakate	-375 254	-372 408	-388 306	-388 306	0	0,0 %

Perusopetuksen palvelukokonaisuus järjestää suomenkielistä perusopetusta ja muuta perusopetuslain mukaista toimintaa lukuun ottamatta esiopetusta. Esi- ja perusopetuksen oppilashuoltopalvelut tuottavat esi- ja perusopetuksen yhteisöllisen ja yksilöllisen oppilashuoltopalvelun yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Palveluun kuuluvat psykologi- ja kuraattoripalvelut kaupungin kouluille ja esiopetukselle sekä osin yksityisille ja valtion kouluille.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2021 talousarvioon

Perusopetusta on varauduttu järjestämään 42 500 oppilaalle. Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan kasvavan 240 oppilaalla verrattuna vuoden 2021 talousarvioon. Suomenkielisen perusopetuksen oppilaista on vieraskielisiä 23,9% eli 10 150 oppilasta.

Erityisoppilaiden suhteellisen osuuden arvioidaan olevan 14,3% kaikista oppilaista, eli n 6100 oppilasta. Erityisoppilaiden suhteellinen osuus on kasvanut viime vuosina.

Oppilasmäärän kasvuun on varattu määrärahoja 5,6 miljoonaa euroa. Varaus kattaa opetushenkilöstön palkat, tarvikkehankinnat sekä kuljetus- ja ruokailukustannukset. Lisäksi siihen sisältyy ennakoitu lisästarve vieraskielisten oppilaiden valmistavassa opetuksessa ja suomi toisena kielenä opetuksessa sekä erityisen tuen oppilaiden palvelut. Oppivelvollisuuden laajenemiseen on varauduttu perusopetuksessa 0,6 miljoonalla eurolla.

Perusopetuslain mukaisessa koululaisten iltapäivätoiminnan oppilaita ennustetaan olevan noin 8 760 joista kaupungin järjestämässä perusopetuslain mukaisessa iltapäivätoiminnassa kouluilla on 550, leikkipuistoissa 1 000 ja muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa 6 800 oppilasta. Kehitysvammaisten iltapäivätoiminnassa on 415 oppilasta.

Henkilöstön määrän ennakoidaan kasvavan maltillisesti noin 200 henkilöllä verrattuna vuoteen 2021 oppilasmäärän kasvun seurauksena Oppivelvollisuuden laajeneminen lisää peruskoulujen opinto-ohjaajien määrää

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Tuottavuutta parannetaan kehittämällä perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan järjestämistä toimialan sisällä laajentamalla leikkipuistoissa järjestettävää perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa 1.8.2022 alkaen.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus

LUKIO- JA AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JA VAPAAN SIVISTYSTYÖN PALVELUKOKONAISUUS	TB 2021	ENNUSTE 2021	TA 2022	TB 2022	MUUTOS 2022-TA 2022	TB
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	%
Tulot yhteensä	6 135	8 807	6 135	5 435	-700	-11,4 %
Menot yhteensä	200 633	208 735	215 301	215 301	0	0,0 %
Toimintakate	-194 498	-199 928	-209 166	-209 866	-700	0,3 %

Määrärahajako palveluittain vuoden 2022 tulosbudjetissa:

Lukio- ja ammatillinen koulutus sekä vapaa sivistystyö TB 2022	Tulot	Menot
	(1 000 eur)	(1 000 eur)
Suomenkielinen lukiokoulutus	200	74 986
Ammatillinen koulutus	3 035	123 229
Toisen asteen oppilashuolto	-	4 090
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	2 200	12 574
Palvelukokonaisuuden yhteiset rahat	-	422
Yhteensä	5 435	215 301

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus vastaa suomenkielisen lukio- ja aikuislukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja suomenkielisen vapaan sivistystyön sekä toisen asteen opiskelijahuollon palvelujen järjestämisestä. Tämän lisäksi palvelukokonaisuuden vastuulla ovat myös lukiokoulutukseen valmistava koulutus (luva), oppisopimuskoulutus, työllisyshoidon koulutukset, maahanmuuttajien koulutus, ammatilliseen koulutuksen valmentava koulutus (valma) ja nuorten työpajatoiminta. 1.8.2022 alkaen edelliset koulutukset muodostava tutkintoon valmistavan koulutuksen eli TUVAn. Palvelukokonaisuus tuottaa myös yksityisten oppilaitosten opiskelijahuollon palvelut.

Oppivelvollisuus laajentui 1.8.2021 koskemaan myös perusasteen jälkeistä koulutusta, ja palvelukokonaisuuden järjestämät koulutukset ovat soveltuvin osin myös oppivelvollisuuskoulutusta. Oppivelvollisena aloitettu toisen asteen koulutus on opiskelijalle maksutonta sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Edellä mainittuun maksuttomuuteen oikeutetulle opiskelijalle opetuksen edellyttämät oppimateriaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet ovat maksuttomia.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2021 talousarvioon

Lukiokoulutus

Suomenkielisten lukiolaisten määrän arvioidaan kasvavan 540 opiskelijalla vuoden 2021 talousarvioon verrattuna. Helsingin kaupungin ylläpitämässä suomenkielisissä lukioissa arvioidaan olevan 8 560 opiskelijaa, joista vieraskielisiä 17,4%. Henkilöstömäärään arvioidaan kasvavan noin 40 henkilöllä vuoteen 2021 verrattuna asiakasmäärän kasvusta johtuen.

Tulosbudjetissa on varauduttu opiskelijamäärän kasvuun 2,6 miljoonalla ja vuokrien kasvuun 2,6 miljoonalla eurolla. Tulosbudjetissa on varauduttu oppivelvollisuuden laajentamiseen 5,1 miljoonalla eurolla.

Ammatillinen koulutus, Stadin ammatti- ja aikuisopisto

Ammatillista koulutusta järjestetään järjestämisluvan mukaisesti. Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on järjestämislupa 8 947 opiskelijavuoteen. Vieraskielisten opiskelijoiden määrä on noin 4 300 opiskelijaa, joka on 46 % kokonaisopiskelijamäärästä.

Ammatillisen koulutuksen tarve kasvaa Helsingissä perustuen väestömäärän, erityisesti maahanmuuttajataustaisen väestömäärän kasvuun sekä ammattityöntekijöiden työvoimapoistumaan. Vuonna 2021 Stadin ammatti- ja aikuisopisto sai 1029 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaansa. On todennäköistä, että opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vastaavaan suuruisen harkinnanvaraisen lisäyksen Stadin ammatti- ja aikuisopistolle myös vuonna 2022. Perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijamäärän ennustetaan kasvavan 200 opiskelijalla.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston henkilöstömäärä kasvaa noin 65 henkilöllä vuoteen 2021 verrattuna.

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Talousarvioesitykseen sisältyy tuottavuustavoite ammatilliselle koulutukselle. Ammatillisen koulutuksen tuottavuutta parannetaan tarkastelemalla osaamiskeskuksen toiminnan ja kuntakoiteilun järjestämistä.

Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön kohderyhmä kasvaa määrällisesti asukasmäärän kasvaessa. Opetustunteja tarjotaan 11 000 enemmän kuin vuoden 2021 talousarviossa, yhteensä 104 000 tuntia. Opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Yhtenä tavoitettavana kohderyhmänä on vieraskielisten helsinkiläiset, joita tällä hetkellä opiskelijoista on 17 %.

Vapaassa sivistystyössä kehitetään tuottavuutta kehittämällä opetustarjonnan tuotantotapoja ja tehostamalla tilankäyttöä.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus

RUOTSINKIELINEN PALVELUKOKONAISUUS	TB 2021 1000€	ENNUSTE 2021 1000€	TA 2022 1000€	TB 2022 1000€	MUUTOS 2022-TA 2022 1000€	TB %
Tulot yhteensä	5 217	7 055	4 017	4 017	0	0,0 %
Menot yhteensä	83 875	85 394	87 038	87 538	500	0,6 %
Toimintakate	-78 658	-78 339	-83 021	-83 521	-500	0,6 %

Määrärahajako palveluittain vuoden 2022 tulosbudjetissa:

Ruotsinkieliset palvelut TB 2022	Tulot (1 000 eur)	Menot (1 000 eur)
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 580	31 768
Ruotsinkielinen perusopetus	927	39 389
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	10	11 204
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	500	3 163
Palvelukokonaisuuden yhteiset rahat	-	114
Ruotsinkieliset asiantuntija- ja toimistopalv.	-	1 900
Yhteensä	4 017	87 538

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus tuottaa kaupungin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, leikki puistotoiminnan, perusopetuksen ja muun perusopetuslain mukaisen opetuksen, lukiokoulutuksen, nuorten työpajatoiminnan sekä vapaan sivistystyön palvelut. Lisäksi palvelukokonaisuus tuottaa ruotsinkieliset asiantuntija- ja toimistopalvelut sekä oppilashuollon palvelut.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2021 talousarvioon

Varhaiskasvatus

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärä pysyy samalla tasolla kuin vuonna 2021. Ruotsinkielistä varhaiskasvatusta tarjotaan jatkossakin päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. Ostopalvelusopimukset kilpailutetaan ja tavoitteena on, että noin 9 % ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta toteutetaan edelleen ostopalveluna pääosin Töölön ja etelä- Helsingin alueella.

Tulosbudjetissa on varauduttu kasvaviin tilavuokriin 0,25 miljoonalla eurolla ja toiminnan kasvaviin kuluihin 0,25 miljoonalla eurolla.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstö kasvaa 18 henkilöllä talousarvioon 2021 verrattuna. Henkilöstömäärän kasvu johtuu aikaisemmin perusopetuksen alaisuudessa toimineiden kahden esiopetusryhmän työntekijöiden siirtymisestä varhaiskasvatuksen alaisuuteen, jota ei tulosbudjetissa 2021 oltu pystytty huomioimaan. Tämän lisäksi otetaan käyttöön viidestoista päiväkodin johtajan vakanssi uusien varhaiskasvatussyksiköiden myötä.

Toimialan puhtauspalveluhenkilöstö siirtyy Palvelukeskus Helsinkiin 1.3.2022 alkaen. Siirto koskee alle kymmenettä henkilöä ruotsinkielisissä palveluissa.

Varhaiskasvatuksen määrärahoihin on tehty 0,5 miljoonan euron tasokorotus varhaiskasvatuslain edellyttämän palvelutason turvaamiseksi.

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Perusopetus

Ruotsinkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärä lisääntyy ennusteen mukaan 130 oppilaalla vuoteen 2021 verrattuna. Tähän on varattu määrärahoja 0,8 miljoonaa euroa. Varaus kattaa opetushenkilöstön palkat, tarvikehankinnat sekä kuljetus- ja ruokailukustannukset. Oppivelvollisuuden laajenemiseen on varattu 60 000 euroa

Ruotsinkielisen perusopetuksen tilavuokrat pysyvät samalla tasolla verrattuna vuoteen 2021. Henkilöstömäärä kasvaa 21 henkilöllä vuoteen 2021 verrattuna.

Lukiokoulutus

Ruotsinkielisten lukiolaisten määrä kasvaa hieman verrattuna vuoteen 2021. Helsingin kaupungin ylläpitämissä ruotsinkielisissä lukioissa arvioidaan olevan noin 1 300 opiskelijaa. Henkilöstömäärä pysyy samalla tasolla kuin vuonna 2021.

Ruotsinkielisen lukio-opetuksen vuokrat pysyvät vuoden 2021 tasolla.

Tulosbudjetissa on varauduttu oppivelvollisuuden laajentamiseen 670 000 eurolla.

Vapaa sivistystyö

Ruotsinkielisessä vapaassa sivistystyössä tarjotaan 21500 opetustuntia, saman verran kuin vuonna 2021. Vapaan sivistystyön opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Yksi tärkeä tehtävä on kotoutumiskoulutus. Arbiksen opiskelijoista 13 % on vieraskielisiä.

Vapaassa sivistystyössä kehitetään tuottavuutta tehostamalla tilankäyttöä ja kehittämällä tarjonnan tuotantotapoja. Vapaan sivistystyön kehittämistyössä turvataan Arbis ruotsinkielisenä vapaan sivistystyön toimijana ja kohtaamispaikkana.

Asiantuntija- ja toimistopalvelut

Asiantuntija- ja toimistopalvelujen resurssit pysyvät samalla tasolla kuin vuonna 2021. Asiakasmäärän kasvuun vastataan kehittämällä nykyisiä toimintamalleja ja tiivistämällä yhteistyötä.

Toimialan hallinto

TOIMIALAN HALLINTO	TB 2021	ENNUSTE 2021	TA 2022	TB 2022	MUUTOS 2022-TA 2022	TB
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	%
Tulot yhteensä	3 059	4 833	0	700	700	
Menot yhteensä	181 947	182 906	203 682	203 182	-500	-0,2 %
Toimintakate	-178 888	-178 073	-203 682	-202 482	1 200	-0,6 %

Toimialan hallinto koostuu seitsemästä palvelusta, jotka tuottavat päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille hallinto-, henkilöstö-, tietohallinto-, tila- ja viestintäpalveluita sekä talous- ja suunnittelupalveluita ja pedagogisia kehittämispalveluita.

Hallinnon henkilöstö pienenee 4 henkilöllä vuoteen 2021 verrattuna. Hallinnon henkilöstöstä n. 175 henkilöä työskentelee kouluilla ja oppilaitoksissa koulu-, lukio-, ja opistosihteerinä, opistoisäntinä sekä kalustehuoltajina. Hallinnon määrärahat sisältävät toimialan koko henkilöstöä koskettavia menoeriä, kuten työterveys- ja palkkahallinnon kustannukset. Nämä toiminnot muodostavat runsaat 60% hallinnon kustannuksista.

Rahoituslaskelma sisältää toimialan hallinnon menot 35,6 miljoonaa euroa, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tukipalvelut 61,4 miljoonaa euroa sekä hallinto- ja tukipalveluiden kohdistetut korvaukset ja avustukset 106,2 miljoonaa euroa.

Toimialan tietohallinnosta osa toiminnoista on siirtynyt kaupunginkansliaan, kaupungin yhteiseen tietohallintoon eli digitaalisen perustaan.

Hallinnon menot	TB 2022
	1 000 €
Toimialan hallinnon kustannukset	35 603
Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tukipalvelut	61 368
Koulujen ja oppilaitosten sihteeripalvelut	5 170
Teknisen työn tilojen laitteiden huolto ja ylläpito	1 110
Toimialan kehittämispalvelut	3 785
Kiinteistöjen ja kaluston kunnossapito	15 100
Vapaan sivistystyön vahtimestaripalvelut	950
Tietohallinnon järjestelmä- ja kehittämispalvelut, kasko	13 545
Digitaalisen perustan sisäinen veloitus	13 500
Viestintä- ja markkinointimenot	1 480
Toimialan palveluissa tapahtuvat muutokset	7 450
Toimialalle kohdistuva vuokrahyvitys	-8 800
Toimialan varautuminen ylläpitovuokrien tasokorotukseen	12 778
Yhteensä	96 971

Korvaukset ja avustukset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan korvaukset ja avustukset ovat kokonaisuudessaan 161,7 miljoonaa euroa. Osa avustuksista ja korvauksista kirjataan ostopalvelut-kuluihin.

Toimiala korvaa helsinkiläisten oppilaiden koulunkäytinkuluja muualla kuin Helsingin kaupungin peruskouluissa opiskelevien oppilaiden osalta. Yksityisille ja valtion kouluille maksettavat clearing-korvaukset ovat 85,8 miljoonaa euroa. Muille kunnille maksettavat korvaukset ovat 9,8 miljoonaa euroa. Peruskoulun oppilaiden iltapäivätoimintaa järjestäville järjestöille maksettavat avustukset ovat 9,7 miljoonaa euroa. Muut korvaukset ja avustukset ovat 0,9 miljoonaa euroa.

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen avustukset sisältyvät varhaiskasvatuksen budjettiin ja ne ovat 55,1 miljoonaa euroa. Käynnistämistuki on 0,2 miljoonaa euroa. Toisen asteen muut avustukset ovat 0,2 miljoonaa euroa.

Korvaukset ja avustukset	TB 2022
	1 000 €
Valtiolle maksettavat korvaukset	22 274
Kunnille maksettavat korvaukset	9 760
Yksityisille maksettavat korvaukset	63 524
Iltapäivätoiminnan avustukset järjestöille	9 717
Muut korvaukset ja avustukset	936
Yhteensä	106 211

IRTAIMEN OMAISUUDEN INVESTOINTIMÄÄRÄRAHAT

Talousarvio- kohta	TP	TB	TB	Muutos
	2020	2021	2022	TB-TB
80502	1 000 €	1 000 €	1 000 €	2021 -2022 %
Irtaimen omaisuuden perushankinta:				
Tietotekniikkapalvelut ja kehittäminen	21 039	8 140	15 000	84,3 %
Muut hankinnat	10 434	12 060	12 060	0,0 %
Yhteensä	31 473	20 200	27 060	34,0 %

Tietotekniikan palvelut ja kehittäminen

Yhteenveto muutoksista

Määrärahat kasvavat noin 7 miljoonalla eurolla. Tietotekniikkahankintojen määrärahalisäys kohdentuu pääasiassa oppilaiden ja opettajien tietokoneiden hankintoihin, joissa pidettiin määrärahojen tiukkuudesta johtuen taukoa vuonna 2021. Suurimmat menolisäykset aiheutuvat opettajien ja oppilaiden laitteiden hankinnoista (2,8 milj.), oppivelvollisuuden laajenemisesta (2,3 milj. euroa) ja asiakastietojärjestelmä ASTIn jatkokehittämisestä (1,4 milj.).

Määrärahojen käyttö

Kasvatuksen ja koulutuksen on vastattava ennalta yhteiskunnan ja työelämän tuleviin haasteisiin. Digitalisaatio tuo merkittävää pedagogista lisäarvoa oppijan kasvuun ja kehitykseen. Opetuksen ja kasvatuksen digitalisaatio on pedagogisen toimintakulttuurin muutosta. Tämän muutoksen mahdollistaa toimiva tietoteknologinen ympäristö.

Tietotekniikan laiteinvestointien avulla kehitetään tietoteknistä ympäristöä toimialan ydintoiminnan strategian ja vaatimusten mukaisesti. Vuonna 2022 tietokoneita ja tabletteja hankitaan perusopetuksen oppilaille ja opettajille, Stadin ammattiopistoon ja lukioihin yhteensä 7 miljoonalla eurolla. Korvaushankintoja on 3,5 miljoonaa euroa, oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvat lisäinvestoinnit ovat 2,2 miljoonaa euroa sekä toimipisteiden perusparannushankkeiden ja uudiskohteiden laitehankintoihin käytetään 1,3 miljoonaa euroa. Investoinnit kohdistuvat erityisesti luokkien esitystekniikkaan. Lisäksi esitystekniikkaan kohdistetaan erikseen korvaushankintoina 0,6 miljoonaa euroa.

Syksyllä 2019 on käynnistynyt varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa käytettävä hallintajärjestelmän (asiakastietojärjestelmä, ASTI) kehittäminen. Järjestelmän kehittäminen jatkuu. Kehittämiseen on varattu 5,9 miljoonaa euroa. Järjestelmään sisältyy Lapsen opinpolku -palvelu varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen, sekä perusopetuksen 1.–2. luokalle hakeutumiseen.

Muita laajoja kehitettäviä kohteita ovat digitaalinen oppimisympäristö sekä tekoälypohjainen oppimisanalytiikka. Näiden kehittämiseen on varattu 1,1 miljoonaa euroa.

Tietojohtamisen- ja raportoinnin kehittämisen on varattu 0,1 miljoonaa euroa. Tätä toteutetaan projekteina tekemällä tavoite- ja käyttäjätarvelähtöisesti konseptointia ja ratkaisuarkkitehtuuria teknisen toteutuksen tarpeisiin yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Turva- ja taloushallinnon järjestelmien sekä infran kehittämiseen on varattu 0,3 miljoonaa euroa.

Muut hankinnat

Yhteenvedo muutoksista

Muut investointimäärärahat ovat vuoden 2020 tasolla. Muissa investointimäärärahoissa on uutena menoeränä 1,0 miljoonan varaus pieniin tilojen toiminnallisiin muutoksiin liittyviin hankintoihin, jotka on aiemmin rahoitettu kaupunkiympäristön toimialan investoinneista. Jatkossa ne rahoitetaan toimialan omista määrärahoista. Tämä lisämeno ei kuitenkaan vähennä muihin hankintoihin varattuja määrärahoja, koska käyttötalouteen on edellä todetulla tavalla varattu vastaavasti lisämäärärahaa 1,5 miljoonaa euroa aiemmin investointimäärärahoilla tehtyihin pienhankintoihin.

Määrärahojen käyttö

Perusopetuksen vuoden 2022 isoja uudisrakennus- tai laajennushakkeita ovat Metsolan ja Puotilan ala-asteet sekä Oulunkylän ala-aste, jossa myös päiväkotit. Perusparannushakkeita ovat Myllypuron, Tehtaankadun ja Lauttasaaren ala-asteet sekä Pakilan allianssi, jossa mukana myös päiväkotit. Näihin uudisrakennus- ja perusparannushakkeisiin sekä täydennys-hankintoihin on varattu investointimäärärahaa kalustamiseen ja oppimateriaalihankintoihin noin 5 miljoonaa euroa.

Uutena

Perusopetuksen teknisen työn tilojen varustamiseen on varattu erilliset määrärahat kuten myös täydennys-hankintoihin. Lisäksi suomen- ja ruotsinkielisen vapaan sivistystyön kohteisiin on varattu määrärahat muihin hankintoihin.

Varhaiskasvatuksen puolella valmistuvat uudisrakennushankkeet päiväkotit Honkasuo, Isoniitty ja Verkkosaari. Varhaiskasvatuksen uudisrakennus- ja perusparannushakkeisiin sekä täydennys-hankintoihin on varattu yhteensä noin 1,5 miljoonaa euroa.

Pienet toiminnalliset hankkeet, joiden rahoitusvaraus on 10 000 – 150 000 euroa siirtyvät kaupunkiympäristön toimialalta kasvatuksen ja koulutuksen toimialan irtaimen hankintoihin vuonna 2022. Niiden arvioidaan olevan ensi vuonna n. 1,0 miljoonaa euroa.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston kone- ja laitehankintoihin on varattu tulosbudjetissa 3,3 miljoonaa euroa. Työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalta rakentuvat opetuksen toteutus-suunnitelmat lisäävät tarvetta uusien ja ajanmukaista Stadin ammatti- ja aikuisopiston koneita ja laitteita, jotta varmistamme, että helsinkiläisten osaaminen on riittävää työllisyyden muuttuviin tarpeisiin sekä toiminta kohdentuu ketterästi työvoiman kysyntään.

Uudet oppimisympäristöt, työvaltainen oppiminen ja yhdessä tekeminen vaativat uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja opetustiloihin, mikä lisää painetta irtaimen hankintoihin sekä koneiden ja laitteiden ajanmukaistamiseen.

Merkittävimmät korvaushankinnat tehdään tekniikan aloilla, palvelualoilla ja media-alalla. Tekniikan aloilla uusitaan sähkö- automaatioalan työsalin koneita ja maanmittausalalla laserkeilain. Palvelualoille logistiikka- ja kuljetusalalle hankitaan sähkökuorma-auto sekä uusitaan hiusalien työsalien valaistusjärjestelmiä. Media-alan opetuksessa käytettäviä laitteita uusitaan vastaamaan alan jatkuvasti muuttuvia tarpeita. Eri toimipisteisiin hankitaan hybridiopetusta ja –oppimista mahdollistavia digitaalisia ja interaktiivisia välineitä. VR- ja AR-ratkaisujen kehittäminen ja käytön mallintaminen ja skaalaaminen toteutetaan ammattialoille.